

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΕ'

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ πρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 ἑξαμηνίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Ἀγγέλου 9

19 Ἰουνίου 1883

Ο ΠΑΤΗΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

[Μυθιστορία Α. Ἀλεβού. — Μετάφρασις Π. Ι. Φέριπου].

Συνέχεια (ὅδε σελ. 3)

Ε'

Ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τοὺς Παρισίους, καὶ τὸ ἄλλοτε τοῦτο ἀπέχει ἡμῶν τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα μόλις ἔτη. Οἱ Γάλλοι κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἦσαν κύριοι τῶν Παρισίων, ὡς οἱ Ἄγγλοι εἶνε κύριοι τοῦ Λονδίνου, οἱ Ἰσπανοὶ τῆς Μαδρίτης, οἱ Ρῶσοι τῆς Πετροπόλεως. Ἄλλ' ὁ χρόνος ἐκεῖνος παρήλθε. Καὶ αἱ μὲν ἄλλαι χώραι ἔχουσιν ὄρια, ἡ δὲ Γαλλία οὐχί. Οἱ Παρίσιοι κατήνησαν ὑπερμεγέθους πύργους Βαβέλ, πόλις διεθνῆς καὶ παγκόσμιος, διότι οἱ ξένοι ἔρχονται οὐ μόνον ἵνα ἐπισκεφθῶσι τοὺς Παρισίους, ἀλλὰ καὶ ἵνα διαβιώσωσιν ἐν αὐτοῖς.

Καὶ ἔχομεν ἤδη ἐν Παρισίῳ κοινότητα Ῥωσικὴν, κοινότητα Ἰσπανικὴν, κοινότητα τῶν τῆς Ἀνατολῆς ἔθνων, κοινότητα Ἀμερικανικὴν. Αἱ κοινότητες αὗται ἔχουσι τὰς ἐκκλησίας τῶν, τοὺς τραπέζιτας τῶν, τοὺς ἰατροὺς τῶν, τὰς ἐφημερίδας τῶν, τοὺς ποιμένας τῶν, τοὺς ἱερεῖς τῶν καὶ τοὺς ὀδοντοῖατροὺς τῶν. Οἱ ξένοι κατέκτησαν ἤδη τὸ πλεῖστον μέρος τῶν Ἠλυσίων Πεδίων καὶ τοῦ βουλευτάρτου Μαλεζέρβου· οὗτοι μὲν προχωροῦσι καὶ ἐξαπλοῦνται, ἡμεῖς δὲ χωροῦμεν πρὸς τὰ ὀπίσω καταπατούμενοι ὑπὸ τῆς εἰσβολῆς αὐτῶν καὶ ἀναγκάζομενοι νὰ ἐκπατριζώμεθα, καὶ νὰ ἰδρῶμεν Παρισιακὰς κοινότητας ἐν τμήμασιν, ἅτινα οὐδέποτε ἦσαν Παρίσιοι καὶ οὐδὲ σήμερον εἶν' ἐντελῶς.

Μεταξὺ τῶν ξένων τούτων κοινοτήτων ἡ πολυπληθεστάτη, ἡ πλουσιωτάτη, ἡ λαμπροτάτη εἶνε ἡ Ἀμερικανικὴ. Ὑπάρχει δὲ στιγμή καθ' ἣν Ἀμερικανὸς αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἰκανῶς πλούσιον, ἀλλὰ Γάλλος οὐδέποτε. Ὁ Ἀμερικανὸς τότε ἴσταται, ἀναπνέει ὀλίγον καὶ τρώγων τὸ κερχλαῖόν του δὲν ἔχει ὡς μέτρον τὰς προσόδους του, γινώσκει νὰ δαπανᾷ, ἐν ᾧ ὁ Γάλλος μόνον νὰ φειδεται γινώσκει.

Ὁ Γάλλος μὲν ἔχει ἀληθῆ πολυτέλειαν,

τὰς ἐπαναστάσεις του. Ὑγιῶς καὶ ὀρθῶς λογιζόμενος ἀναμένει αὐτάς, γινώσκων καλῶς ὅτι θὰ εἶνε μὲν λίαν δαπανηραὶ εἰς τὸ Κράτος, ἀλλὰ ταυτοχρόνως θὰ εὐρῆ αὐτὸς τὴν περίστασιν νὰ καταθέσῃ ἐπωφελέστερον τὰ χρήματά του. Ὁ προὔπολογισμὸς τῆς χώρας ἡμῶν οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ παρατεταμένον δάνειον αἰωνίως ἀνοικτόν. Ὁ Γάλλος λέγει καθ' ἑαυτὸν :

— Ἐθσαυρίζωμεν ! Ἐθσαυρίζωμεν ! Ἐθσαυρίζωμεν ! Διότι προσεχῆ τινα πρῶταν θὰ ἐπέλθῃ τις ἐπαναστάσις, ἥτις θὰ καταβιάσῃ τὸ πέντε τοῖς ἑκατόν, εἰς πεντήκοντα ἢ ἐξήκοντα φράγκα. Καὶ τότε ἀγοράζω. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἐπαναστάσεις εἶνε ἀφρευτικοί, ἄς προσπαθήσωμεν ταύλαχιστον νὰ ὠφεληθῶμεν.

Λόγος γίνεταί ἀδιαλείπτως περὶ ἀνθρώπων ἀφανισθέντων ἕνεκα τῶν ἐπαναστάσεων, καὶ ὅμως πολυπληθέστεροι ἴσως εἶνε αἱ ἕνεκα αὐτῶν πλουτήσαντες.

Οἱ Ἀμερικανοὶ ὑπεύκουσι σφόδρα εἰς τὴν ἐλκτικὴν τῶν Παρισίων δύναμιν. Ἐν οὐδεμίᾳ τῶν ἐπὶ γῆς πόλεων δύναται τις εὐχεστώτερον καὶ εὐκολώτερον νὰ δαπανᾷ πολλὰ χρήματα. Ὡστε ἕνεκα καὶ τῆς φυλῆς καὶ τῆς καταγωγῆς τῆς κυρίας Σκῶπ καὶ τῆς μίς Πέριβαλ, ἡ ἐλκτικὴ περὶ ἧς ὁ λόγος δύναμις ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν κυρίων τούτων κατ' ἴδιον ὅλως τρόπον.

Ἡ Γαλλικωτάτη τῶν Γαλλικῶν ἀποικιῶν εἶνε ὁ Καναδάς, ὅστις ὅμως δὲν ἀνήκει πλέον τῇ Γαλλίᾳ. Ἡ μνήμη τῆς πρώτης πατρίδος, τῆς μητροπόλεως, διέμεινεν ἰσχυροτάτη καὶ γλυκυτάτη ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν εἰς Καναδᾷ ἀποικισάντων Γάλλων. Ἡ Σουζῆ λοιπὸν Πέριβαλ ἔλαβε παρὰ τῆς μητρὸς τῆς ἀγωγὴν ὅλως γαλλικὴν καὶ αὐτὴ δὲ ἀνέθρεψε τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐν τῷ αὐτῷ πρὸς τὴν Γαλλίαν ἔρωτι· ὥστε αἱ δύο ἀδελφαὶ ἠσθάνοντο ἑαυτὰς Γαλλίδας ἢ μᾶλλον εἶπειν Παρισίνας :

Ὡς λοιπὸν ἡ σωρεία ἐκεῖνη τῶν ἑκατομμυρίων κατέπεσεν ἐπ' αὐτῶν, ὑπὸ ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ πόθου ἀμφότεραι κατελήθησαν : νὰ ἔλθωσιν εἰς Παρίσιους καὶ ἐκεῖ νὰ ζήσωσι. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ὁ κύριος Σκῶπ ἀντέστη ὀλίγον :

— Ὅταν δὲν θὰ εἶμαι πλέον ἐδῶ, ἔλεγε, καὶ μόνον ἄπαξ τοῦ ἔτους θὰ ἔρχωμαι νὰ μένω δύο

ἢ τρεῖς μῆνας ἐν Ἀμερικῇ πρὸς ἐπίβλεψιν τῶν συμπερόντων σας, καὶ τῶν δύο σας αἰ πρόσοδοι θὰ ἐλαττωθῶσι.

— Καὶ τί πειράζει! ἀπεκρίνετο ἡ Σουζή, εἴμεθα πλούσιοι καὶ πέρα πλούσιοι. . . Ἄς ἀναχωρήσωμεν, σὲ παρακαλῶ. . . Πόσον θὰ εἴμεθα εὐχαριστημένοι! πόσον εὐτυχεῖς!

Ὁ κύριος Σκῶτ ὑπεχώρησε, καὶ ἡ Σουζή κατὰ τὰς πρώτας τοῦ Ἰανουαρίου ἡμέρας τοῦ 1880 ἠδυνήθη νὰ γράψῃ πρὸς τὴν ἀπό τινων ἐτῶν ἐν Παρισίοις διαμένουσαν φίλην τῆς Καίτην Νόρτον, τὴν ἐπιστολὴν τήνδε:

«Νίκη! ἀπερασίση! Ὁ Ριχάρδος συνήνεσεν. Ἐρχομαι τὸν Ἀπρίλιον καὶ γίνομαι πάλιν Γαλλίς. Μ' εἶπες ἄλλοτε ὅτι ἀναλαμβάνεις νὰ προστοιασῆς πᾶν ὅ τι χρειάζεται πρὸς ἐγκατάστασιν μας, εἶμαι φοβερὰ ἀδιάκριτος. . . . δέχομαι τὴν πρότασίν σου.

«Ἐπιθυμῶ λοιπὸν εὐθὺς ὡς πατήσω τοὺς Παρισίους, νὰ εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ τοὺς χαρῶ, καὶ νὰ μὴ χάσω τὸν πρῶτον μῆνα τρέχουσα πρὸς ἀνεύρεσιν ἐπίπλων, ὄχημάτων, ἵππων. Θέλω ὅταν ἀποβιβασθῶ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου νὰ εὐρῶ εἰς τὴν αὐλὴν τὸ ὄχημά μου, τὸν ἡνίοχόν μου, τοὺς ἵππους μου. Θέλω τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν νὰ σ' ἔχω νὰ συγγευματίσωμεν εἰς τὸν οἶκόν μου. Πρέπει λοιπὸν ἢ νὰ ἐνοικιάσῃς ἢ νὰ ἀγοράσῃς ἐν ξενοδοχείῳ συμφώνησε ἀπὸ τοῦδε ὑπηρετάς, ἔκλεξε τὰς ἀμάξας, τοὺς ἵππους, τὰς στολὰς τῶν ἵπποκόμων. Τὰ πάντα τῆς ἐκλογῆς σου μόνον αἰ στολαὶ τῶν ἵπποκόμων νὰ εἶνε κυανᾶ, τοῦτο μόνον. — Τὸ τελευταῖον τοῦτο τὸ γράφω καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς Μπεττίνας, ἣτις ἰσταμένη ἀνωθέν μου βλέπει τί σου γράφω.

«Ἐπὶ μόνον ψυχὰς θὰ παραλάβωμεν: ὁ Ριχάρδος τὸν θαλαμηπόλον σου, ἡ Μπεττίνα καὶ ἐγὼ τὰς θαλαμηπόλους μας, τὰς δύο παιδαγωγούς τῶν μικρῶν μας, καὶ δύο μικροὺς ἵπποκόμους, οἱ ὅποιοι μὲς ἀκολουθοῦν ὅταν ἐξερχώμεθα ἔφιπποι. Εἶνε ἵππεῖς σπανιώτατοι. . . Μὴ χάρᾳ νὰ τοὺς ἰδῆς, τὸ αὐτὸ ἀνάστημα, ἢ αὐτὴ κατασκευὴ, τὸ αὐτὸ σχεδὸν πρόσωπον, τῶν ἀδυνάτων εἶνε νὰ εὐρωμεν ἐν Παρισίοις ἵπποκόμους τόσον ταιριαστοὺς.

«Ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα καὶ ἀνθρώπους τὰ ἀφίνομεν ἐν Νέκν Ἰόρκη. . . Ὅχι δὲ, ὅχι ὅλα, ἐλησμόνησα τέσσαρα ἀλογάκια Σκωτικὰ, τέσσαρα ἀριστοεργήματα, κατὰ μυχρὰ πίσσα μὲ λευκὰ στίγματα καὶ εἰς τοὺς τέσσαρας πόδας καὶ τὰ τέσσαρα δὲν μας βραστῆ ἢ καρδιά μας νὰ τα χωρισθῶμεν τὰ ζεύγομεν εἰς κομψὸν δίφρον καὶ εἶνε χαριστάτα τὰ ὀδηγοῦμεν ἀξιόλογα καὶ τὰ τέσσαρα ἡ Μπεττίνα καὶ ἐγὼ. Αὐτοῦ πιστεύω νὰ δύνανται γυναῖκες νὰ ὀδηγοῦν εἰς τὸ Δάσος πρῶτῃ πρῶτῃ δίφρον μὲ

τέσσαρ' ἀλογα χωρὶς νὰ προξενήσουν σκάνδαλον. Ἐδῶ εἶνε δυνατόν.

«Πρὸ πάντων ἀγαπητῆ μου Καίτη, μὴ συλλογίζεσαι τὰ χροῖματα. . . κάμε τρέλες, ὅσας θέλεις. Τοῦτο εἶνε τὸ μόνον ὅπου σοῦ ζητῶ».

Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν καθ' ἣν ἡ κυρία Νόρτον ἐλάμβανε τὴν ἐπιστολὴν, διεσκόπησεν ἡ εἰδησις τῆς ἀπροσδοκίτου καταστροφῆς μεγάλου τινὸς ἐπιχειρηματίου Γαρνεβίλ ὀνομαζομένου, ὅστις δὲν εἶχε προαισθανθῆ τὸ πάθημά του, ἀλλ' εἶχε μυρισθῆ τὴν ἔκπιωσιν ὅτε ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἤδη μυρισθῆ τὴν ὕψωσιν. Ὁ Γαρνεβίλ οὗτος ἐξ ἑβδομάδας πρὸ τῆς συμφορᾶς του εἶχεν ἐνθρονισθῆ εἰς μέγαρον νεόδμητον, οὗ τὸ μόνον ἐλάττωμα ἦτο ἡ ὑπερβάλλουσα μεγαλοπρέπεια.

Ἡ κυρία Νόρτον ὑπέγραψεν ἐνοικιαστήριον — ἑκατοντακισχίλια φράγκα κατ' ἔτος, — μετὰ τοῦ δικαιοῦματος νὰ ἀγοράσῃ καὶ τὸ μέγαρον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ἐπιπλα ἀντὶ δύο ἑκατομμυρίων κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς μισθώσεως. Διάσημος τεχνίτης ἀνελάμβανε νὰ διορθώσῃ καὶ μετριάσῃ ὀλίγον τὴν ὑπέμετρον καὶ ἀφῆρτον ἐκείνην πολυτέλειαν τῶν ἐπίπλων κλπ.

Τοῦτου γενομένου ἡ φίλη τῆς κυρίας Σκῶτ ἠτύχησε νὰ εὐρῆ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δύο ταυτοχρόνως ἐκ τῶν ἐξόχων ἐκείνων καλλιτεχνῶν, ὧν ἀνευ εἶν' ἀδύνατον νὰ ἰδρυθῆ οἰκία μεγάλη καὶ νὰ κινηθῆ.

Πρῶτον μὲν ἀρχιμάγειρον πρώτης τάξεως ἄρτι καταλιπόντα ἀρχαῖον μέγαρον τοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ μετὰ πολλῆς του λύπης, διότι εἶχεν αἰσθήματα ἀριστοκρατικὰ. Ἐνόμιζεν ἐξευτελιστικὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀπλῶν πολιτῶν, καὶ μάλιστα ξένων.

— Ποτέ μου, εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν Νόρτον, ποτέ δὲν θὰ ἄφρινα τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κυρίας βαρόνης ἐὰν διετῆρει τὴν θέσιν τῆς ὅπως πρῶτα. . . Ἀλλὰ ἡ κυρία βαρόνη ἔχει τέσσαρα παιδιά, δύο υἱοὺς οἱ ὅποιοι ἕκασταν τόσες τρέλες. . . καὶ δύο θυγατέρας αἱ ὅποιοι σήμερ' αὐριον θὰ εἶνε τῆς πανδρείας. Καὶ πρέπει νὰ τὰς προικίσῃ. Τέλος πάντων ἡ κυρία βαρόνη εἶν' ἀναγκασμένη νὰ περιορίσῃ ὀλίγον τὰ ἐξοδά της, καὶ ἐπομένως δὲν εἶνε τῆς ἀξιοπρεπείας μου νὰ μείνω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της.

Ἐπέβαλε δὲ καὶ τοὺς ἄνους τοῦ ὁ διακεκριμένου οὗτος πρακτικὸς ἀνθρώπος, ὑπερβολικοῦς ἄνους, ἀλλ' ἡ κυρία Νόρτον οὐδ' ὀλίγως ἐπταῖθη, γινώσκουσα ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν της ἀνδρὰ ἀξίας ὑπὸ πάντων ἀνομολογουμένης. Ἀλλ' ἐκεῖνος πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ, ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ τηλεγραφῆσῃ εἰς Νέκν Ἰόρκην ὡς ἔχων χρεῖαν διασαφήσεω τινῶν ἢ πρὸς αὐτὸν δὲ τηλεγραφικὴ ἀπάντησις ἦτο εὐνοϊκὴ, καὶ ἐδήλωσεν ὅτι δέχεται.

Ὁ δεῦτερος μέγας καλλιτέχνης ἦτο πωλο-

δάμνης σπανίας καὶ ἐξόχου ἱκανότητος, παραιτηθεὶς τῆς ἐπιστήμης του ἀφ' οὗ ἀπέκτησε μεγάλην περιουσίαν. Ἀλλ' ὅμως συγκατετέθη νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοργάνωσιν τῶν ἵπποστασιῶν τῆς κυρίας Σκῶτ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἀπήτησε νὰ ἔχῃ τὴν πᾶσαν ἐλευθερίαν καὶ ἐξουσίαν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν καταλλήλων ἵππων, οὐδέποτε νὰ ἐνδυσθῆ στολὴν ἵπποκόμου, αὐτὸς νὰ ἐκλέγῃ τοὺς ἡνίοχους, τοὺς ὑπηρετάς τῶν ἵπποστασιῶν, τοὺς ἵπποκόμους, οὐδέποτε νὰ εἶνε ἐν τοῖς ἵπποστασίαις ἵπποι ὀλιγώτεροι τῶν δεκαπέντε, οὐδέμια συμφωνία νὰ γίνεταί μετὰ τοῦ ἀμαξοπηγοῦ καὶ τοῦ κατασκευαστοῦ τῶν ἐφιππίων ἀνευ τῆς παρουσίας του, ἐδήλωσε δὲ ὅτι μόνον τὸ πρῶτὸ δύναται νὰ ὀδηγῆ τὸ ὄχημα πολιτικὰ ἐνδεδυμένος, ἵνα διδάσκῃ τὸ ἡνιοχεῖν τὰς κυρίας καὶ τὰ παιδιά ἐὰν ἦτο ἀνάγκη.

Οὕτω δὲ ὁ μὲν ἀρχιμάγειρος ἔλαβε κατοχὴν τῶν τοῦ μαγειρείου του, ὁ δὲ ἀρχιἵπποκόμος τῶν ἵπποστασιῶν του τὰ λοιπὰ οὐδὲν ἄλλο ἤσαν ἢ ζήτημα ἀπλῶς χρημάτων, ἢ δὲ κυρία Νόρτον κατὰ τοῦτο ἐποιήσατο χρῆσιν πλήρη τῆς δεδομένης αὐτῇ ἐξουσίας, συμφώνως πρὸς τὰς ὀδηγίας αὐτῆς ἔλαβεν. Κατὰ τὸ βραχὺ δὲ τοῦτο διάστημα τῶν δύο μῆνων κατῴρθωσε θαύματα, ἵνα ἡ κυρία Σκῶτ εὐρῆ τὰ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῆς τέλεια πάντα καὶ ἀνεπίληπτα.

Καὶ ἰδοὺ πῶς ὅτε τῇ 5 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1880 ὁ κύριος Σκῶτ, ἡ Σουζή καὶ ἡ Μπεττίνα ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου περὶ ὧραν τετάρτην καὶ ἡμίσειαν τῆς πρωίας, εὐρον τὴν κυρίαν Νόρτον ἐν τῷ σταθμῷ ἀναμένουσαν.

— Ἰδοὺ, εἶπεν εἰς αὐτοὺς, ἔξω εἰς τὴν αὐλὴν εἶνε τὸ ὄχημά σας, ὀπίσω τοῦ ὀχήματος ἐν λανδῶν διὰ τὰ παιδιά καὶ ὀπίσω τοῦ λανδῶ ἐν λεωφορείῳ διὰ τοὺς ὑπηρετάς. Καὶ τὰ τρία ἔχουν τὸ γραμματόπλεγμα σας, τὰ ὀδηγοῦν οἱ ἡνίοχοί σας καὶ εἶν' ἐξευγμένοι εἰς αὐτὰ οἱ ἵπποι σας. Κατοικεῖτε κατὰ τὴν ὁδὸν Μουρίλλιου ἀρ. 24, ἰδοὺ καὶ ὁ κατάλογος τοῦ ἐσπερινοῦ σας δείχνου. Πρὸ δύο μῆνων μὲ προσεκαλέσατε, δέχομαι λοιπὸν καὶ θὰ λάβω μάλιστα τὴν ἐλευθερίαν νὰ σας φέρω καὶ καμμιά δεκαπενταριά προσκεκλημένους, ὡς βλέπετε σὰς προμηθεύω τὰ πάντα, καὶ προσκεκλημένους ἀκόμη. . . Ἀλλὰ ἰσχυράσατε, διότι ὅλους τοὺς γνωρίζετε, εἶνε φίλοι καινοὶ. . . καὶ ἀπὸ ἀπόψε εὐθὺς θὰ δυνθῶμεν νὰ κρίνωμεν τὴν ἐξοχὸν ἀρετὴν τοῦ μαγειρείου σας.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἡ κυρία Νόρτον ἐνεχείρησε τῇ κυρίᾳ Σκῶτ κομψὸν δελτάριον μετὰ χρυσοῦς περίεργα γραμμῆς περιέχον τὰς λέξεις ταύτας: Κατάλογος τοῦ γεύματος τῆς 15 Ἀπριλίου 1880 ὑποκάτω δὲ ἦσαν καταγεγραμμένα τὰ εἶδη τῶν φαγητῶν.

Ὁ πρῶτος κάτοικος τῶν Παρισίων ὅστις ἔ-

τυχε τῆς τιμῆς ἀμα δὲ καὶ τῆς εὐφροσύνης νὰ ἀναγνωρίσῃ καὶ τιμήσῃ τὸ κάλλος τῆς κυρίας Σκῶτ καὶ τῆς μίς Πέρσιβαλ, ἦτο δεκαπενταετίας παραμάγειρος εὐρεθεὶς τυχαίως ἐν τῷ σταθμῷ, φορῶν τὴν λευκὴν ποδιὰν του καὶ ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του κἀνιστρον. Ὅτε ὁ ἡνίοχος τῆς κυρίας Σκῶτ ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῆς συρροῆς τῶν ἀμαξῶν, προσεπάθει νὰ ἐξέλθῃ μετὰ δυσκολίας ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ σταθμοῦ, ὁ μικρὸς παραμάγειρος σταθεὶς ἀφελῶς ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου καὶ ἀνοιξας τόσους τοὺς ὀφθαλμούς του, παρετήρει τὰς δύο ἀδελφὰς μετὰ θαύματος καὶ ἐκπλήξεως, καὶ διὰ μιᾶς τολμηρῶς ἔρριψε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν τὴν ἀπλὴν ταύτην φράσιν:

— Μωωρὲ πρᾶμμα!!!

Ἡ κυρία Ρεκαμιὲ ὅτε εἶδεν ἐπερχομένης τὰς ρυτίδας καὶ τὰς λευκὰς τρίχας ἔλεγε πρὸς τινὰ φίλην τῆς.

— Ἄχ! ἀγαπητῆ μου, ἐπέταξε τὸ πουλάκι. Ἀφ' ἧς ἡμέρας παρετήρησα ὅτι οἱ μικροὶ καπνοδοχοκαθαρισταὶ δὲν ἐγύριζαν καθ' ὅδον νὰ με κυττάζουν, ἐνόησα ὅτι τετέλεσται πλέον.

Ἐν παρομοίᾳ περιστάσει ἡ γνώμη τῶν μικρῶν παραμαγείρων ἔχει τὴν αὐτὴν ἀξίαν τῆς τῶν καπνοδοχοκαθαριστῶν. . . Ἀλλὰ μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅτι ἡ Σουζή καὶ ἡ Μπεττίνα δὲν ἠδύναντο νὰ εἴπωσι τετέλεσται, διότι τούναντιον μάλιστα μόλις ἤδη ἐγίνετο ἀρχή.

Μετὰ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας τοῦ ὄχημα τῆς κυρίας Σκῶτ ἀνέβαινε τὸ βουλευτάριον Ὡσμάνου καλπαζόντων βραδέως καὶ ἐρρυθμῶς τῶν δύο θαυμασιῶν ἵππων. Οἱ Παρισίαι ἤδη ἠρίθμουν δύο ἔτι Παρισίνας.

Ἡ εὐδοκίμησις τῆς κυρίας Σκῶτ καὶ τῆς μίς Πέρσιβαλ ἐγένετο ἐν ἀκαρεῖ, ὀριστικῇ, καταπληκτικῇ. Αἱ τῶν Παρισίων καλλοναὶ δὲν εἶνε κατατεταγμέναι καὶ καταγεγραμμέναι ἐν καταλόγῳ ὡς αἰ τοῦ Λανδίνου δὲν καινοποιοῦσι τὰς εἰκόνας των διὰ τῶν εἰκονογραφημένων ἐφημερίδων καὶ δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ πωλῶνται παρὰ τοῖς χαρτοπώλαις αἱ φωτογραφίαι των. . . Ἐν τούτοις ὅμως ὑπάρχει πάντα τε μικρὸν τι ἐπιτελεῖον εἰκοσάδος γυναικῶν ἐκπροσωπουσῶν τὴν χάριν, τὴν κομψότητα, καὶ τὴν εὐμορφίαν τὴν Παρισιακὴν, αἱ δὲ γυναῖκες αὐταὶ μετὰ δέκα ἢ εἴκοσι ἐτῶν ὑπηρεσίαν μετατίθενται εἰς τὸ στέλεχος τῶν ἐφεδρῶν, ἢ παραλλάκα ὡς αἱ γυναικὶ στρατηγῶν.

Ἡ Σουζή καὶ ἡ Μπεττίνα παρευθὺς ἐξ ἀρχῆς κατετάχθησαν εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τοῦτο, καὶ μάλιστα ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν, οὐδὲ εἰκοσιτεσσάρων, διότι τὰ πάντα συνέβησαν ἀπὸ τῆς ὀγδότης πρὸ μεσημβρίας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, τὴν ἐπιούσαν τῆς εἰς Παρισίους ἀφίξεώς των.

Φαντάσθητε εἰδὺς τι παραστάσεως φανταστικῆς εἰς τρεῖς μέρη ἢ τρεῖς εἰκόνας διηρημέ-

νης, ἥς ἡ ἐπιτυχία προβαίνει αὐξανόμενη ἀπὸ εἰκόνας εἰς εἰκόνα :

α' Ἐκδρομὴ ἐφ' ἵππου τῆ δεκάτῃ ὥρᾳ πρὸ μεσημβρίας ἐν τῷ Δάσει, μετὰ τῶν δύο θαυμαστῶν θεραπόντων τῶν ἐξ Ἀμερικῆς κομισθέντων.

β' περιπάτος πεζῆ περὶ ὥραν ἕκτῃ μετὰ μεσημβρίαν κατὰ τὴν δένδροστοιχίαν τῶν Ἀκακιῶν.

γ' ἐμφάνις ἐν τῷ θεάτρῳ τῆ δεκάτῃ ὥρᾳ τῆς ἑσπέρας ἐν τῷ θεωρείῳ τῆς κυρίας Νόρτον.

Αἱ δύο νεοφερμέναι παρευθὺς παρετηρήθησαν καὶ ἐξετιμῆθησαν, ὡς εἰκός, ὑπὸ τῶν τριάνοντα ἢ τεσσαράκοντα τῶν ἀποτελούντων μυστηριώδεις τι δικαστήριον, καὶ ἀνεκλήτως ἀποφαινομένων ἐν ὀνόματι πάντων τῶν Παρισίων. Οἱ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα οὗτοι ἐκ διαλειμμάτων ἀνακηρύττουσι θελκτικωτάτην τὴν δεῖνα γυναῖκα, προφανέστατα δυσειδῆ. Ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἀρκεῖ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ δεῖνα αὕτη φαίνεται θελκτικωτάτη.

Ἡ καλλονὴ τῶν δύο ἀδελφῶν ἦτο κρείττων οἷας δῆποτε συζητήσεως. Διὸ τὴν μὲν πρῶταν ἐθαύμασαν τὴν χάριν καὶ τὴν κομψότητα καὶ τὴν εὐγένειαν αὐτῶν, τὴν δὲ μετὰ μεσημβρίαν διεκέρυξαν ὅτι τὸ ἀκριβὲς καὶ ζωηρὸν βάδισμά των ἦτο θεῆς βάδισμα, τὴν δ' ἑσπέραν μὲν βοῆ ἀνεκέρυξαν τὴν ἀκραν τελειότητα τοῦ τραχήλου των. Τὸ παιγνίδιον ἐκερδήθη. Ὅλοι δὲ οἱ Παριῖοι ἕκτοτε εἶχον πρὸς τὰς δύο ἀδελφὰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ μικροῦ παραμαγειροῦ, ὅλοι οἱ Παριῖοι ἐπανέλαβον τὸ *Μωρὸ πρᾶμμα!* μετὰ διαφόρων ἐννεύεται περιφράσεων καὶ ἀναπτύξεων, ἃς ἐπιβάλλουσι τὰ κοινωνικὰ ἔθιμα.

Ἡ αἴθουσα τῆς κυρίας Σκῶτ ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἐγένετο περιζήτητος καὶ περιεκτικωτάτη. Οἱ φοιτῶντες εἰς τρεῖς ἢ τεσσαρὰς μεγάλας Ἀμερικανικὰς οἰκίας προσῆλθον σωρηδὸν εἰς τὴν οἰκίαν Σκῶτ, ὥστε κατὰ τὴν πρώτην τῆς παρασκευῆς ἑσπερίδα τριακόσια ψυχὰ προσκεκλημέναι παρήσαν. Ὁ κύκλος αὐτῶν τάχιστα ἐγένετο εὐρύτατος περιλαμβάνων ὀλίγον τι ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, Ἀμερικανούς, Ἰσπανούς, Ἰταλοὺς, Οὐγγρούς, Ῥώσους ἔτι δὲ καὶ Παρισίους.

Ἡ κυρία Σκῶτ ὅτ' ἐδιηγῆθη τὴν ἱστορίαν τῆς εἰς τὸν πατέρα Κωνσταντίον δὲν εἶπε τὰ πάντα . . . οὐδέποτε λέγει τις τὰ πάντα. Ἐγίνωσκε βεβαίως ὅτι ἦτο θελκτικωτάτη, ἤρεσκετο νὰ το παρατηρῶσιν οἱ ἄλλοι, καὶ δὲν δυσηρεστεῖτο νὰ τῆ το λέγωσι . . . Ἐνὶ λόγῳ ἦτο φιλάρεσκος. Καὶ ἦτο δυνατόν νὰ εἶνε τῶν Παρισίων γνήσιος κάτοικος ἀνευ τούτου ; Ὁ δὲ κύριος Σκῶτ ἔχων τὴν πᾶσαν πίστιν πρὸς τὴν γυναῖκά του, παρεῖχεν εἰς αὐτὴν παντελῆ ἐλευθερίαν, ὥστ' ἐφαίνετο

κάπως . . . Ἦτο δὲ ἀνὴρ ἀξιοπρεπέστατος αἰσθανόμενος ποῖαν τινα ἀμνηχανίαν καὶ στενοχωρίαν, διότι ἀπεράσισε τοιοῦτον γάμον, διότι ἐνυμφεύθη τὸσαῦτα πλούτη. Ἀγαπῶν δὲ φύσει τὰς ἐπιχειρήσεις, εὐκρέστως πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δραστηριότητα μετεχειρίζετο διαχειριζόμενος τὰς δύο περιουσίας, αὐξάνων αὐτὰς ὡς ἡμέραι καὶ λέγων κατ' ἔτος πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ πρὸς τὴν γυναικαδέλφην του :

— Εἶσθε ἔτι πλουσιώτεροι παρὰ πέρυσιν . . .

Μὴ ἀκούμενος δὲ εἰς μόνην τὴν μετὰ πλείους ὄσης περισκέψεως καὶ δεξιότητος ἐπίβλεψιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ συμφερόντων, ἐπεδόθη ἐν Γαλλίᾳ εἰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις καὶ κηδοκίμησεν ἐν Παρισίοις ὡς καὶ ἐν Νέα Ὑόρκῃ. Ἰνα κερδαίνῃ τις χρήματα οὐδὲν ἄλλο εἶνε τοιοῦτον, ἢ τὸ νὰ μὴ ἔχῃ χρεῖαν νὰ κερδαίνῃ.

Αἱ πρὸς τὴν κυρίαν Σκῶτ ἐρωτικαὶ θεραπείαι καὶ περιποιήσεις ἐγένοντο ὑπέρομοι καὶ καθ' ὑπεβολὴν . . . ἐγένοντο Γαλλιστί, Ἀγγλιστί, Ἰταλιστί, Ἰσπανιστί . . . διότι ἐγίνωσκε καὶ τὰς τεσσαρὰς ταύτας γλώσσας . . . ἰδοὺ καὶ ἄλλο προτέρημα ὅπερ ἔχουσιν αἱ ξένοι παραβαλλόμενοι πρὸς τὰς Παρισίνας, αἰτινες, καθ' ὅλου εἰπεῖν, μόνον τὴν μητρικὴν των γλῶσσαν λαλοῦσι καὶ τούτου ἕνεκα στεροῦνται τῆς πηγῆς τῶν διεθνῶν παθῶν.

Ἡ κυρία Σκῶτ δὲν ἔλαβε βεβαίως τὴν ῥάβδον πρὸς ἀποδιώξιν των ἀνδρῶν εἶχε δὲ ταυτοχρόνως δέκα, εἴκοσι, τριάκοντα λάτρεις. Ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη ποτὲ νὰ καυχῆθῃ ὅτι ἔτυχε τῆς ἐλαχίστης προτιμῆσεως, διότι πρὸς πάντας ἀντέταξε τὴν αὐτὴν ἐρασίαν, ἀστείαν καὶ φαιδρὰν ἀντίστασιν . . . Ἐπαιξε δὲ οὕτω χάριν διασκεδάσεως, χάριν φιλοτιμίας, οὐδόλως ἐκλαμβάνουσα τὸ παιγνίδιον ὡς σπουδαῖόν τι πρᾶγμα καὶ ἄξιον προσοχῆς. Διὸ καὶ ὁ κύριος Σκῶτ οὐδέποτε ἐφοβήθη τι, καὶ εἶχε πληρέστατα δίκαιον . . . Πρὸς δὲ τούτοις ἔχαιρε βλέπων τὴν γυναικῆα του εὐδοκίμουσαν, ἦτο εὐδαίμων βλέπων αὐτὴν εὐδαιμανοῦσαν, διότι τὴν ἠγάπα σφόδρα, ὀλίγον τι πλέον ἢ ὅσον ἐκείνη τὸν ἠγάπα.

Ἡ δὲ Μπεττίνα ; περὶ αὐτὴν ἐγένετο ἀλλόκοτος καὶ ἀπερίγραπτος ἐπιδρομὴ, ἐφοδος καταχθόνιος ! τὸσαῦτα περιουσία ! τοιαύτη καλλονὴ ! Ἡ μίς Πέρσιβαλ ἤλθεν εἰς Παρισίους τῆ 15 Ἀπριλίου μόλις δὲ παρήλθον ἡμέραι δεκαπέντε καὶ βραχὺ δὲν ἀπεστέλλοντο προτάσεις γάμου. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πρώτου τούτου ἔτους ἡ Μπεττίνα, κατὰ τὰς σημειώσεις ἃς ἐφύλαττε, θὰ ἠδύναντο ἐὰν ἤθελε νὰ ὑπανδρευθῆ τετρακίς καὶ τριακοντάκις . . . καὶ ὅποια ποικιλία μνηστήρων !

Τῆ ἐγένετο πρότασις περὶ νέου τινὸς ἐξορίστου, ὅστις ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ προσκληθῆ νὰ καταλάβῃ θρόνον μικρὸν μὲν ἀλλὰ θρόνον ὅπως δῆποτε.

Τῆ ἐγένετο πρότασις περὶ νέου τινὸς δουκὸς, περὶ νέου τινὸς πρίγκιπος, περὶ νέου τινὸς βουλευτοῦ δημοκρατικοῦ, περὶ νέου τινὸς Ἰσπανοῦ ὑψηλῆς περιωπῆς.

Τῆ ἐγένετο πρότασις περὶ τοῦ υἱοῦ Ἀγγλοῦ τινὸς πατριότου καὶ περὶ τοῦ υἱοῦ μέλους τινὸς τῆς Βουλῆς τῆς Αὐστρίας ; πρότασις περὶ τοῦ υἱοῦ τραπεζίτου τινὸς ἐν Παρισίοις καὶ περὶ τοῦ υἱοῦ πρεσβευτοῦ τινὸς τῆς Ῥωσίας ; πρότασις περὶ κόμητός τινος Οὐγγρου καὶ περὶ Ἰταλοῦ τινος πρίγκιπος . . . καὶ περὶ μικρῶν τινῶν ἀξιολόγων νεανίσκων, οἵτινες οὐδὲν ἦσαν, οὐδὲν εἶχον, οὔτε ὄνομα οὔτε περιουσίαν. Ἡ Μπεττίνα τοῖς ἐπιλοδώρησε μίαν στροφὴν βαλλισμοῦ, ἐκείνοι δὲ νομίζοντες ἐκυτοὺς ἀκαταβλήτους, ἠλπίζον ὅτι ἐκίνησαν εἰς παλμὸν τὴν τρυφερὰν τῆς καρδίαν.

Ἀλλ' οὐδὲν μέχρι τοῦδε, οὐδὲν συνεκίνησε τὴν τρυφερὰν τῆς καρδίαν, κοινὴ δὲ πρὸς πάντας ἦτο ἡ ἀπόκρισις αὐτῆς :

— Ὅχι ! . . . Ὅχι ! . . . Ὅχι ἀκόμη ! . . . Ἀείποτε ὄχι !

Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν παράστασιν τῆς Ἀττάς, αἱ δύο ἀδελφαὶ συνδιελέγοντο διὰ μακρῶν περὶ τοῦ μεγάλου τούτου καὶ ἀτελευτήτου ζητήματος τοῦ γάμου. Ἡ κυρία Σκῶτ ἀνέφραεν ὄνομα τι, ὅπερ ἡ μίς Πέρσιβαλ ἀπέκρουσε διακρῆδην καὶ μετὰ ζωηρότητος.

Ἡ δὲ Σουζῆ γελάσασα εἶπε πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς :

— Καὶ ὅμως θὰ ἀναγκασθῆς τέλος πάντων, Μπεττίνα μου, νὰ ὑπανδρευθῆς . . .

— Ἀ ! βέβαια ! . . . Ἀλλὰ πολὺ λυποῦμαι, Σουζῆ, νὰ ὑπανδρευθῶ ἀνευ ἔρωτος ! . . . Μοὶ φαίνεται ὅτι διὰ νὰ ἀπορρασίω, θὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ καταλάβω ὅτι διατρέχω τὸν κίνδυνον νὰ ἀποθάνω γεροντοκόρη . . . καὶ δὲν κατήντησα εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον.

— Ὅχι βέβαια ἀκόμη.

— Λοιπὸν τότε ἄς περιμένωμεν, ἄς περιμένωμεν !

— Ἀς περιμένωμεν ! . . . ἀλλὰ μεταξύ ὄλων τούτων τῶν ἐρωτολήπτων τοὺς ὁποίους σῦρεῖς κατόπιν σου ἐν ἡδῆ ἔτος, ἦσαν πολλοὶ χαρίεντες, ἀξιαγάπητοι, καὶ εἶνε τῷ ὄντι πολὺ περίεργον πῶς κάνεις ἐξ αὐτῶν . . .

— Κάνεις ! . . . Σουζῆ μου, ἀπολύτως κάνεις ! Διατί νὰ μὴ σε εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν ; Αὐτοὶ πταῖουν ; Εἶνε ἀδέξιοι ; Θὰ ἠδύναντο ἄρα γε κάλλιον φερόμενοι νὰ ἀνεύρουν τὸν δρόμον τῆς καρδίας μου ; Ἡ μήπως ἐγὼ μᾶλλον πταῖω ; Ὁ δρόμος τῆς καρδίας μου εἶνε ἄρα γε ἀπότομος, βραχῶδης, ἀβρατος καὶ κάνεις δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ διέλθῃ ; Ἡ μήπως εἶμαι πλάσμα κακώτροπον, ξηρὸν, ψυχρὸν, καταδικασμένον ποτὲ νὰ μὴ ἀγαπήσω ;

— Δὲν πιστεῶ . . .

— Οὐδ' ἐγώ . . . ἀλλὰ μέχρι τοῦδε ὅμως ἰδοὺ ἡ ἱστορία μου ! Ὅχι ; τίποτε δὲν ἠσθάνθη ἔχον ὁμοιότητά τινα πρὸς τὸν ἔρωτα . . . Γελάξ . . . καὶ διατί γελάξ, τὸ μαντεύω . . . Λέγεις : «Κύτᾳξ' ἐκείνην ἐκεῖ τὴν κόρην, ἡ ὅποια ἐπιμένει καὶ καλὰ ὅτι ζεῦρε τί ἔστι ἀγάπη !» Ἐγεις δίκαιον, δὲν εἰξεύρω . . . ἀλλ' ἀμφιβάλω ὀλίγον. Τί ἄλλο εἶνε ἡ ἀγάπη, Σουζῆ μου, παρὰ τὸ νὰ προτιμᾷ τις πάντων καὶ πασῶν ἐν μόνον πρόσωπον ;

— Μάλιστα τοῦτο εἶνε.

— Καὶ νὰ μὴ χορταίνῃ νὰ το βλέπῃ καὶ νὰ τὸ ἀκούῃ ; Καὶ νὰ μὴ τὴν θέλῃ τὴν ζωὴν ὅταν το πρόσωπον ἐκεῖνο λείπῃ, καὶ νὰ ἀρχίξῃ εὐθὺς νὰ ζητᾷ ἐκεῖνο πάλιν ἀναφανῆ ;

— Ὡ ! ὦ ! τοῦτο δὲ εἶνε μεγάλη ἀγάπη !

— Ἐγὼ λοιπὸν τοιαύτην ἀγάπην ὄνειρεύομαι . . .

— Καὶ ἡ ὅποια δὲν ἔρχεται ;

— Καθόλου . . . ἕως τώρα. Καὶ ὅμως ὑπάρχει ἡ ψυχὴ τὴν ὅποιαν ἐγὼ προτιμῶ καὶ πάντων καὶ πασῶν . . . Εἰξεύρεις τίς εἶνε ;

— Ὅχι δὲν τὴν εἰξεύρω . . . ἀλλὰ ἀμφιβάλω ὀλίγον . . .

— Ναι, εἶσαι σύ, ἀγαπητῆ μου, σύ, ἴσως κακὴ ἀδελφῆ, σύ εἶσαι ἡ ὅποια μὲ κάμνεις τόσον ἀναίσθητον καὶ σκληρὰν. Σὲ ὑπεραγαπῶ. Εἶνε γεμάτη ἡ καρδιά μου ! σύ μου τὴν ἐπέπρασ ὅλην καὶ δὲν ἔχει πλέον θέσιν διὰ κανένα. Ἐγὼ νὰ προτιμῶσθε σὺ ἄλλον τινὰ ! ἐγὼ νὰ ἀγαπήσω ἄλλον περισσότερον σοῦ . . . Ποτέ, ποτέ δὲν θὰ το κατορθώσω . . .

— Ὅχι δὲ καὶ σύ !

— Αὐτὸ ποῦ σε λέγω ! . . . Ἀ ! νὰ ἀγαπήσω ἄλλως πῶς . . . ἴσως . . . ἀλλὰ περισσότερον, ποτέ : Ἀς μὴ το περιμένῃ τοῦτο ὁ κύριος τὸν ὅποιον περιμένω καὶ δὲν ἔρχεται.

— Μὴ φοβοῦ, Μπεττί μου. Θὰ ἔχῃ τόπον ἡ καρδιά σου δι' ὄλους ὅσους πρέπει νὰ ἀγαπᾷς, διὰ τὸν ἄνδρα σου, διὰ τὰ τέκνα σου, καὶ χωρὶς ἐγὼ νὰ ζημιωθῶ τίποτε, ἐγὼ ἡ γρηοῦλα ἀδελφῆ σου . . . Ἡ καρδιά εἶνε μικρὰ μικρὰ, ἀλλὰ εἶνε καὶ μεγάλη μεγάλη.

— Ἡ Μπεττίνα ἐνηγκαλίσθη καὶ κατησπᾶσθη τρυφερῶς τὴν ἀδελφὴν τῆς, ἔπειτα δὲ κρατοῦσα αὐτὴν ἐν ταῖς ἀγκαλαῖς καὶ στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς Σουζῆς, εἶπε πρὸς αὐτὴν αἰμύλως καὶ μετὰ χάριτος :

— Ἐὰν ὅμως σὲ βαρύνῃ ἡ παρουσία μου καὶ θέλεις νὰ με ξερορτωθῆς, ζεῦρεῖς καὶ ἐγὼ τί θὰ κάμω ; Θὰ βάλω εἰς κἀνιστρον τὰ ὀνόματα ὄλων αὐτῶν τῶν κυρίων καὶ θὰ προτιμῶσθε ἕνα οἶον δῆποτε διὰ κλήρου . . . Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε δύο οἱ ὅποιοι μὰ τὴν ἀλήθειαν δὲν εἶνε καὶ πολὺ δυσάρεστοι.

— Καὶ ποῖοι εἶνε ;

— Εὐρέτους.

— Ὁ πρίγκιψ Ῥωμανέλλης ;
— Τὸν ἕνα . . . τὸν ἄλλον τώρα . . .
— Ὁ Δεμονταϊσάν . . .
— Μάλιστα αὐτοὶ οἱ δύο . . . θὰ ἦσαν εὐ-
πρόσδεκτοι, ἀλλὰ μόνον εὐπρόσδεκτοι . . . ἀλλὰ
τοῦτο δὲν ἀρκεῖ.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡ Μπεττίνα ἀνέμενε μετὰ τη-
λικαύτης προθυμίας τὴν ἡμέραν τῆς μεταβά-
σεως καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν ἐν Λογγε-
βάλ . . .

[Ἐστία συνέχεια].

Διατὶ δὲν καλλιεργούσιν οἱ νέοι Ἕλληνες

ΤΗΝ ΔΗΜΩΔΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ;

Ὅπως οὐδεμίαν λέγει ἀνοησίαν ὁ διατεινό-
μενος ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε θὰ κατώρθωνε
νὰ πλάσῃ γλώσσαν, ἂν μὴ ἦτο διανοητικῶς ἀ-
νέκαθεν μακρῶ ὑπέρτερος τῶν ἄλλων ζώων, κα-
τὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δὲν σφαλῆται οὐδ' ὁ δι-
σχυριζόμενος ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε ἐμελλε
νὰ διαμορφώσῃ καὶ ἀναπτύξῃ δεόντως τὰς
πνευματικὰς του δυνάμεις ἀνευ τῆς γλώσσης.
Γλῶσσα λοιπὸν καὶ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου οὐ
μόνον συναναπτύχθησαν ἀμοιβαίως συμπληρού-
μενα, ἀλλὰ καὶ σήμερον ἐτι, ὡσάκις ἔθνος τι
διανοητικῶς ἐπίδοσιν λαμβάνει, ὁρμᾷ εὐθὺς
καὶ ἐπὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς γλώσσης του
τοῦτο ἐπραξάν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ Ῥω-
μαῖοι, Ἰνδοί, Ἀραβες καὶ Εὐρωπαῖοι πάντες.

Τῷ φυσικῶ ὡς εἰπεῖν νόμῳ τούτῳ ἐπόμενοι
οἱ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀκμάσαντες
Ἕλληνες ἤρχισαν νὰ ἐπιμελῶνται τῆς νέας Ἑλ-
ληνικῆς γλώσσης, ἐφ' ὅσον ἦν αὐτοῖς δυνατὸν,
ἡμεῖς δὲ παραδόξως οὐδαμῶς φαινόμεθα ἀκο-
λουθοῦντες αὐτῷ. Εἶνε δὲ τοῦτο τοσοῦτω λυ-
πηρότερον, ὅσῳ βεβαιότερον ὁ σημεῖραι καθίστα-
ται ὅτι οὐδένας ἄλλοι ἢ ἡμεῖς οἱ νέοι Ἕλλη-
νες δυνάμεθα νὰ ἐξεύρωμεν καὶ τοῖς ἄλλοις νὰ
γνωρίσωμεν τὰ κατὰ τὴν νέαν ἡμῶν γλῶσσαν.
Τῆς παραμελήσεως δὲ ταύτης ἀνάγκη νὰ ὑπο-
ληφθῇ ὅτι ὑπάρχει αἰτία τις, ἣν ἂν εὐρωμεν
καὶ κατὰ τὸ ἐνὸν θεραπεύσωμεν, ἐλπὶς νὰ με-
ταβληθῶσι τὰ πράγματα.

Πρῶτον λοιπὸν αἴτιον τούτου, νομίζομεν, εἶ-
νε ὅτι αἱ μέθοδοι, ὧν χρῆσις ἔγινεν, ἢ ἐλλιπῶς
ἐφηρμόθησαν ἢ ἀνεπιτυχῆς ἦσαν. Διδάσκων
που ὁ αἰδιδιμος Κοραῆς «πρέπει νὰ ἐρευνήσωμεν
τί ἐσήμαινε ἐκάστη λέξις εἰς τοὺς προγόνους
ἡμῶν, τί ἐκατήνησε νὰ σημαίη εἰς ἡμᾶς καὶ
τίς ἢ κυρία τῆς σημασίας. Τὴν δὲ τοιαύτην ἔ-
ρευναν (τ. ἔ. τὴν ἱστορίαν καὶ παραγωγὴν τῶν
λέξεων) ὁ Ἐπίκτητος ἀνομαζεῖ παρακολούθησιν
ὀνομάτων καὶ τὴν ἀντιτάσσει τῇ χρήσει τῶν
ὀνομάτων», ἐνόει ὅ,τι ἡμεῖς σήμερον λέγομεν
μέθοδον ἱστορικὴν, τ. ἔ. μέθοδον ἐξεταζούσαν τὴν

ἐν τῇ ἱστορίᾳ γένεσιν καὶ δι' αὐτῆς πίστωσιν
τῶν τῆς γλώσσης μεταβολῶν. Ἄλλ' ἡ μέθοδος
αὕτη ἐφηρμόθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μετὰ δύο ἐλ-
λείψεων, τῆς μὲν προερχομένης ἐκ τῆς παιδεί-
σεως τῶν ἐφαρμοσάντων αὐτήν, τῆς δὲ ἐκ τῆς
ἐποχῆς, ἐν ἣ ἀνεπτύχθη.

Πάντες δηλ. οἱ μεταχειρισθέντες τὴν μέθο-
δον ταύτην ἦσαν φιλόλογοι καὶ ἐπομένως ὠρ-
μῶντο πάντοτε ἐκ τῆς γνώσεως τῆς ἀρχαίας
Ἑλληνικῆς, ἤπτοντο δὲ τῶν κατὰ τὴν νέαν
Ἑλληνικὴν ἀείποτε παρέρχων τ. ἔ. μόνον ὅπου
φαινόμενον τι τῆς ἀρχαίας ἦτο ὅμοιον ἢ ἀνά-
λογον ἢ ἐσχετίζετο κατὰ τινα τρόπον πρὸς τι
τῆς νέας. Ὑποκείμενον τῶν σπουδῶν τῶν ἦτο
λοιπὸν οὐχὶ ἡ νέα ἀλλ' ἡ ἀρχαία. Ὅτι δὲ κατ'
αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξετα-
σθῶσι τὰ κατὰ τοὺς φθόγγους καὶ τὴν κλίσειν
καὶ τὴν σύνταξιν τῆς νέας Ἑλληνικῆς συλλή-
θῃν καὶ ἐπομένως οὐδεμία συστηματικὴ καὶ
ἐξηκριβωμένη αὐτῆς ἐξέτασις καὶ γνώσις νὰ
προέλθῃ, ἐνοεῖ ἕκαστος. Ἡ τίνες προσόδους
θὰ ἔκαμνε π. χ. ἡ χημεῖα, ἂν μόνον ὑπὸ φυ-
σικῶν ἢ ιατρῶν, ἐφ' ὅσον αὐτοῖς ἦτο ἀναγκά-
σιον εἰς τὸν σκοπὸν τῶν, ἐκαλλιεργεῖτο; Τοῦ
λοιποῦ ἄρα οἱ μέλλοντες νὰ σπουδάσωσι τὴν
νέαν Ἑλληνικὴν, ἀνάγκη νὰ μὴ ὀρμῶνται μονο-
μερῶς ἐκ τῆς γνώσεως μόνης τῆς ἀρχαίας,
ἀλλ' ἐφόδια ἔχοντες τὴν γνώσιν τῆς ἀρχαίας
καὶ τῆς τοῦ μέσου αἰῶνος καὶ πάντων τῶν ἰ-
διωμάτων νὰ καταστήσωσιν ὑποκείμενον τῶν
ἐρευνῶν τῶν αὐτῶν τὴν νέαν Ἑλληνικὴν, καὶ
ταύτης τοὺς φθογγολογικοὺς νόμους καὶ τοὺς
περὶ τὴν κλίσειν καὶ σύνταξιν νὰ ορίσωσιν.

Δεύτερον ἀμάρτημα κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν
τῆς μεθόδου ἐκείνης παρήγαγεν ἡ κατὰ τὸν
παραλθόντα αἰῶνα καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ
παρόντος ἐπικρατούσα περὶ ἡμῶν καὶ τῆς ἡ-
μετέρας γλώσσης γνώμη. Ἐπειδὴ δηλονότι αἱ
γλωσσολογικαὶ καὶ ἐθνολογικαὶ μελέται ἦσαν
τότε ἢ ὅπως ἀγνωστοὶ ἢ ἐν σπαργάνοις, ἐπι-
στεύετο ὅτι ἡ τότε ἐν Ἑλλάδι λαλουμένη
γλῶσσα οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ σύγκλυς παντοδα-
πῶν ὀνομάτων ὄχλος, οὐτινος ἢ ἐρευνα οὐδε-
μίαν παρεῖχεν ὠφέλειαν. Τῇ γνώμῃ δὲ ταύτῃ
ἀντιμαχόμενος ὁ Κοραῆς ἐσπούδαζε μετὰ ζή-
λου καὶ φιλοπατρίας πολλῆς νάποδεικνύη ὅτι
ἐν τῇ νομιζομένῃ ταύτῃ κόπρῳ ὑπάρχουσι πολ-
λοὶ ἀδάμαντες πολλῆς καὶ συντόνου μελέτης
ἄξιοι. Οὐδεὶς δὲ θὰ θελήσῃ ποτὲ νάρνηθῇ ὅτι
ἐπὶ τούτοις ὁ Κοραῆς δὲν κατέστη ἄξιος τῆς
ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης ἐν τοῖς τότε χαλεποῖς
καιροῖς. Ἄλλὰ σήμερον τὰ πράγματα μετε-
βλήθησαν· σήμερον ὅτε διὰ γλωσσολογικῶν καὶ
ἐθνολογικῶν ἐρευνῶν ἀνευρέθη ἡ συγγένεια
γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν ἀπωτάτων, οὐδεὶς ἐχέπων
ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ νέα ἑλληνικὴ εἶνε γένεσις
τῆς μιᾶς καθόλου ἑλληνικῆς, ἀπαράλλακτα ὅ-

πως ἡ τοῦ Ὀμήρου καὶ ἡ Κοινὴ ἦτο ἄλλη φά-
σις τῆς αὐτῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ὁ πειρώ-
μενος λοιπὸν σήμερον νάποδειξῇ ὅτι ἡ νέα Ἑλ-
ληνικὴ εἶνε συγγενὴς ἢ θυγάτηρ ἢ ἀνεψιὰ ἢ
ὅ,τι τις θέλῃ τῆς ἀρχαίας μακταίονοι κατὰ
τὸν αὐτὸν σχεδὸν τρόπον καθ' ἕν καὶ ὁ διατει-
νόμενος ὅτι οὐδεμίαν αὐταὶ ἔχουσι συγγένειαν.
Τούτου δ' ἀληθεύοντος ἀνάγκη τοῦ λοιποῦ
νάναζητῶμεν οὐχὶ τόσον τὰς ὁμοιότητας τῆς
νέας πρὸς τὴν ἀρχαίαν, ὅσον τὰς διαφορὰς·
διότι τῶν ὁμοίων πραγμάτων οὐχὶ τὰς ὁμοιό-
τητας ἀνιχνεύομεν ἀλλὰ τὰς διαφορὰς εἰς ἀ-
κριβεστέραν ἐκάστου αὐτῶν γνώσιν. Οὐ μόνον
δὲ τὴν ἀνεύρεσιν ἀλλὰ καὶ τὴν διαλεύκασιν
πασῶν τούτων τῶν διαφορῶν καθήκον ἔχομεν
νάναλάβωμεν. Τὸ ἀπλοῦν δὲ τοῦτο ἄγει ἡμᾶς
εἰς νέα καθ' ὅλοκληρίαν πράγματα, καθ' ὅσον
δι' αὐτοῦ καθίσταται ἀληθῶς ὑποκείμενον τῶν
ἐρευνῶν ἡμῶν αὐτὴ ἡ νέα Ἑλληνικὴ. Διότι ὁ
μὲν τὰς ὁμοιότητας θηρεύων καὶ δι' αὐτῶν ζη-
τεῖ νάποδειξῇ τι σημεῖοῦται ὅτι λέγεται σή-
μερον ἢ δόξα, λόγος, λέγω, πλέκω, ὁ θρῆς κτλ.
ὅπως καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ—τὸ δὲ τῆς δόξας, τῆ
δόξας, οἱ δόξες, τοῖς λόγοις—τοὺς λόγους, τοῦ
θφι, δείχνω, θιόγρει, θιόγρω, στάσσει, λές,
ἐσκίστηκα, χάμω κτλ. παραλείπει ὀρθῶς ποιῶν
ὡς οὐδὲν αὐτῷ εἰς τὸν σκοπὸν χρήσιμα. Ὅπως
τοῦναντίον ὁ ταῖς διαφορὰς τὸν νοῦν προσέ-
χων τὰ μὲν κοινὰ τῇ ἀρχαίᾳ καὶ νέᾳ γλώσσῃ
παρατρέχει, ἄτε ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γραμματικῇ
ἐρμηνεύομενα, τὰ δὲ ἰδιάζοντα τῇ νέᾳ ἀναγρά-
φει καὶ βασανίζει καὶ τὸν λόγον ἐκάστου φαι-
νομένου ἐφ' ὅσον αὐτῷ δυνατόν ζητεῖ νάνεύρῃ.

Καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψίν ἄρα ταύτην πρέπει σή-
μερον νὰ καταστήσωμεν ὑπόθεσιν καὶ σκοπὸν
τῶν ἐρευνῶν ἡμῶν τὴν νέαν Ἑλληνικὴν αὐτὴν
καθ' ἑαυτὴν ἀνευ πλαγίων σκοπῶν.

Ἐνεκα δὲ τῶν σφαλμάτων τούτων, ἀ ἐγέν-
οντο κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ὁμοιογουμενῆς
ἀληθοῦς μεθόδου τοῦ αἰδιδιμου ἀνδρός, δὲν πα-
ρήγαγεν αὕτη οὐς ἠδύνατο νὰ φέρῃ καρπούς·
διότι οὐδαμῶς εἶνε π. χ. σήμερον γνωστὸν
τίνες μεταβολαὶ ἐν τοῖς φθόγγοις καὶ τίνες
ἐν τῇ κλίσει καὶ σύνταξιν ἐγένοντο κατὰ
τὸν μέσον καὶ νεώτερον αἰῶνα ἢ γίνονται σή-
μερον ἀκόμη. Τούτου δ' ἔνεκα ἀναγινώσκει τις
καθ' ἐκάστην τὰς περιεργαστάτας καὶ βιαιο-
τάτας ἐπινοίας, τοῦτο μόνον κοινὸν χαρακτη-
ριστικὸν ἐχούσας ὅτι εἶνε πᾶσαι ἀσύστατοι καὶ
ἀστοποι.

Ἄλλὰ πᾶσῶν τῶν ἐπινοῶν τούτων ἀτοπω-
τάτη καὶ ὅπως ἀπόβλητος εἶνε ἡ παραγαγούσα
τὴν δευτέραν μέθοδον.

Ἐπειδὴ δηλ. ἡ ἱστορικὴ μέθοδος τοῦ Κοραῆ
δὲν ἐφαίνετο ἐξαρκούσα εἰς ἐτυμολογίαν πᾶσῶν
ἀνεξαιρέτως τῶν λέξεων τῆς νέας Ἑλληνικῆς,
δι' αὐτὸ ὁ Μαυροφρύδης καὶ ἄλλοι ἐπιθυμοῦντες

νὰ συμπληρώσωσιν αὐτὴν ἐξεύρουσαν τὰς ἐτυμολο-
γίας ἐκ ριζῶν, δυστυχῶς δὲ παρημέλησαν τῆς ἱ-
στορικῆς καὶ ἀληθοῦς μεθόδου τοῦ Κοραῆ. Δι' αὐ-
τὸ φανταστικὰ μὲν καὶ αὐθαίρετα πολλὰ ἐτυμο-
λογούντες προήνεγκαν, ἀληθῆς δὲ καὶ πρὸς ἱστο-
ρίαν χρήσιμον σχεδὸν οὐδὲ ἓν. Διότι ἂν ὁ Whitney
ἔχῃ δίκαιον διδάσκων ἐν Ἀκαδημαϊκοῖς
Ἀναγνώσμασιν σελ. 82 ὅτι «ἐτυμολογία εἶνε
ἡ ἱστορία τῶν λέξεων» καὶ 93 «ὁ ἐτυμολογῶν
ὀφείλει νὰ βασανίῃ αὐτὴν τὴν προκειμένην
γλωσσικὴν ὑλὴν καὶ δι' ἐρεύνης ἐπὶ ἐκάστης
λέξεως νὰ συνάγῃ τὴν βιογραφίαν αὐτῆς»
καὶ ἐν 197 «τὸ ἐρευνᾶν τὰ κατὰ τὴν ἐτυ-
μολογίαν λέξεως τινος δηλοῖ ἀκριβεστάτην
ἐρευνᾶν πᾶσῶν τῶν περὶ τὴν σημασίαν καὶ
τοὺς φθόγγους μεταβολῶν, ἃς ὑπέστη, καὶ ἀ-
ραδρομῆν κατὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην εἰς
οὕτως ἀρχαίους χρόνους, ὅσον καθόλου εἶνε
δυνατὸν», ἂν, λέγω, ἀληθεύοις ταῦτα, (καὶ
τίς σωφρονῶν θὰ ἀντεῖπῃ;), εἶνε καταφανῆς
ὅτι αἱ ἐκ ριζῶν ἐτυμολογίαι, ἃς καὶ ὁ μακα-
ρῆτης Μαυροφρύδης καὶ ὁ κ. Deffner καὶ ἄλ-
λοι εἰς φῶς προήνεγκαν, οὐδὲν οὐδαμῶς τῶν
ὑπὸ τοῦ Κοραῆ καὶ Whitney ἀπαιτουμένων
ἐκπληροῦσαι οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἔχουσιν ἀ-
ξίαν. Διότι τίνα ὠφέλειαν δύναται παρακαλῶ
νὰ ἔχῃ ὁ ἀναγνώστης μανθάνων π. χ. ὅτι τὸ
καρώνω παράγεται ἐκ ριζῆς καρ δηλοῦσης
καίειν ὅπως ὑπ' ἄλλου ἐδιδάχθη; οὐδεμίαν
βεβαίως· ἐμάθομεν δι' αὐτοῦ τίς ἦτο ἐν τῷ
παραλθόντι ἡ σημασία τῆς λέξεως; τίς ὁ πα-
λαιὸς τύπος αὐτῆς; καὶ διὰ τίνων βαθμίδων
τῶν μεταβολῶν ἐν τε τῇ σημασίᾳ καὶ τοῖς
φθόγγοις καὶ τῇ κλίσει ἐφθασεν εἰς τὸν παρόντα
τύπον καὶ σημασίαν; οὐδαμῶς οὐδέν. Ἡ διὰ
τῶν ριζῶν τοιαύτη ἐτυμολογία ἔχει ἀληθῶς
ἔμφασιν ἐπιστημονικὴν, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν
εἶνε ὅπως ἀνεπιστήμων, ἄτε οὐδὲν τῶν ἀναγ-
καιοτάτων διδάσκουσα, δογματικώτατα δ' ἀ-
ποφαινομένη περὶ ὧν οὐδένας ἔχει νὰ προσενέγκῃ
ὕγια λόγον. Τοῦναντίον δὲ νομίζομεν ὅτι διδά-
σκει τι εἰς ἱστορίαν χρήσιμον ὁ τὸν ἀρχαῖον
τύπον τῆς λέξεως καρῶν (ὅθεν καρωτικὸς κα-
ρωτίδες κτλ.) ὑποκαρῶν (=ἀποκαρῶν) κτλ.
καὶ τὰς ἀρχαίας σημασίας αὐτῆς ἀνευρῶν
καὶ διὰ παραθέσεως καταλλήλων χωρίων ἐκ
τῶν ἀρχαίων καὶ διὰ παραδειγμάτων ἐκ τῶν
ιδιωμάτων τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἀποδεικνύει τὴν
ἐν τῇ ἱστορίᾳ γένεσιν καὶ ἀνάπτυσιν τῶν δια-
φόρων τύπων καὶ χρήσεων, ὅπως ἡμεῖς ἐν Ἀ-
θηναίῳ T. I' 440 ἐπράξαμεν. Ὁμοίως ἐρωτῶμεν
τί δύναται ὁ ζητητικὸς ἀνὴρ νὰ μάθῃ ὅταν
διδάσκηται ὅτι τὸ ἀφουκράζομαι ἢ ἀφοκρού-
μαι ἔχει ρίζαν κρυ; οὐδέν. Ὅταν ὅμως μάθῃ
ὅτι ἐν Βοιωτίᾳ λέγεται τὸ ρῆμα ἀφραγκάζομαι
καὶ ὅτι ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ ἐπικρατεῖ φθογ-
γολογικὸς νόμος, περὶ οὗ ἀλλάχου ἐν ἐκτάσει

καθ' ἃν δύο ὁμοιοί φθόγγοι συστέλλονται εἰς ἓνα, (πρὸς. ποίω, ἐγγυτής, ἀπῆκος=ἐπήκος μεθεῖς=μεθύεις, δηγοῦμαι=διηγοῦμαι, ἐλαῖς φωλέε=ἐλαῖες, φωλέες, χρυσοχός=χρυσοχόος κττ. ἔπειτα ἄλλος ἀντὶ ἄλλος πρῶσω ἀντὶ πρῶσω κττ.) καὶ ὅτι τὸ ε ἐν ἀρχῇ λέξεως ὕψως καὶ τὸ υ καὶ ἄλλα φωνήεντα ἀντικαθίστανται πολλάκις ὑπὸ τοῦ α (ἀπάνω, ἀπῆκος, ἀπομονή) καὶ ὅτι τὸ φ ἀντὶ τοῦ πῖ ἔχει ὕψως καὶ ἐν τῷ ἀφίροκος ἐπίροκος, ἐφ' ἔτος (πρὸς. καὶ μεθ' αὔριον) καὶ ὅτι τέλος τὰ φωνήεντα τῶν συνηρημένων τῆς ἄ. συζυγίας ρημάτων ἦδη ἐν τῇ κοινῇ ἤρξαντο νὰ ἀναμιγρῶνται πρὸς τὰ τῆς β'. (ἠρώτων), ὥστε τιμοῦμαι, ρωτοῦμαι καὶ θυμᾶσαι κττ., τὸ ἀφοκροῦμαι θὰ ἀναγάγῃ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης δυσκολίας εἰς τὸ ἐπακροῦμαι, ὅθεν ἐπακροῦμαι-ἐφακροῦμαι-ἀφακροῦμαι καὶ κατόπιν τοῦ χειλικοῦ φ ἀναπτύχθεντος τοῦ χειλικοῦ ου ἀφοκροῦμαι, ὅθεν κατὰ μετάθεσιν ἀφοκροῦμαι καὶ κατὰ τὸ σπαζῶ, κοπιᾶζω κττ. ἀφοκροῦμαι κττ. Ἡ πόση ἄρα ἔχει τις ὠφέλειαν μανθάνων ὅτι τὸ ἀνασαιῶ παράγεται ἐκ ρίζης ατ, τὸ χάνω ἐκ ρίζης χα τὸ χαλεῖω ἐκ ρίζης σκαλ κττ. ἀπαζάπαντα αὐθαίρετα καὶ ἀναπόδεικτα καὶ οὐδὲν ἱστορικὸν καὶ βέβαιον διδάσκοντα; Ἐκτὸς δὲ τούτου αἱ ἐκ τῶν ριζῶν ἐτυμολογίαι αὗται γίνονται πᾶσαι διὰ τῆς σιωπηλῆς παραδοχῆς τοῦ αἰτήματος, ὅτι αἱ ρίζαι, ἄς οὕτως τέμνοντες καὶ καίοντες τὰς λέξεις ἀνεύρισκον, ἦσαν γνωσταὶ τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ πλάττοντι τὰς λέξεις ταύτας: διότι βέβαια, ἂν μὴ ἐγίνωσκον αὐτάς, δὲν ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ εἰς δημιουργίαν λέξεων. Ἄλλ' ἡ γνώσις αὕτη εἶνε παντελῶς ἀδύνατος, ὅπως ἀλλαχοῦ διὰ μακρῶν ἐξεθήκαμεν, καὶ ἕκαστος δύναται νὰ ἐννοήσῃ παρατηρῶν ὅτι ἂν μὴ ἐδιδάχθη τὴν γραμματικὴν, οὐδὲν οὐδαμῶς περὶ ριζῶν ἠξεύρει.

Θελήσῃ δὲ μηδεὶς νὰ παρατηρήσῃ ἡμῖν τὰ τετριμμένα ἐκεῖνα, ὅτι οὔτε πᾶσαι αἱ λέξεις ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ὅπως οὐδ' ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οὐδαμοῦ, ἐγράφοντο, οὔτε πᾶσαι αἱ γραφεῖσαι διεσώθησαν ἡμῖν, καὶ ὅτι δι' αὐτὸ ἀπαντῶσιν ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ λέξεις πολλὰ Ἑλληνικῆς μὲν ἀρχῆς ἀλλ' οὐ μνημονευόμενα ὑπὸ τῶν παλαιῶν, τοῦλάχιστον ἐν τοῖς σωζομένοις συγγράμμασιν αὐτῶν οὐκ ἀπαντῶσαι. Διότι κατὰ τοὺς διαφόρους αἰῶνας πολλαὶ περὶ τοὺς φθόγγους καὶ τὴν κλίσιν καὶ τὴν σημασίαν καὶ σύνταξιν ἐπῆλθον μεταβολαί, καὶ δι' αὐτὰ δὲν εἶνε οὕτως ἀπλοῦν, ὅπως ὑπὸ πολλῶν νομίζεται, ν' ἀποφαινόμεθα περὶ δεδομένης τινὸς λέξεως ὅτι αὕτη δὲν ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν παλαιῶν. Διότι πρὸ τοῦ ν' ἀποφανθῇ τις τοῦτο, ἀφείλει οὐ μόνον τὰ τῆς ἀρχαίας ἀκριβέστατα νὰ ἠξεύρῃ, ἀλλὰ καὶ τῶν τοῦ μέσου καὶ νεωτέρου αἰῶνος καὶ πάντων τῶν καθ' ἡ-

μᾶς ἰδιωμάτων ἐγκρατέστατος νὰ εἶνε. Πλὴν τούτων ἀνάγκη νὰ ἐξεύρῃ ὅσον οἶόν τε ἀκριβῶς πᾶσας τὰς μεταβολὰς ἄς οἱ φθόγγοι καὶ ἡ κλίσις καὶ ἡ σημασία ὑπέστησαν κατὰ τὸν μέσον καὶ νεώτερον αἰῶνα καὶ ἄς ἔτι νῦν ὑφίστανται πρὸς δὲ τούτοις νὰ ἐξετάσῃ καὶ ὄριση τί ἦτο ἐν τῷ παρελθόντι ἐν ἐκάστη γῶρᾳ δυνατόν καὶ τί ἀδύνατον ἐν ἄλλαις λέξεσι νὰ ζητήσῃ ἐπιμελέστατα πῶς οἱ φθόγγοι, ἡ κλίσις καὶ ἡ σημασία τῶν τῆς ἀρχαίας μετεβλήθησαν καὶ πῶς ἔχουσι σήμερον.

Ἄλλὰ περὶ ταῦτα ἡμεῖς τόσον ὀλίγον μέχρι τοῦδε ἠσχολήθημεν, ὥστε κατ' ἀλήθειαν μέχρι πρὸ δύο ἐτῶν οὐδὲ ἐν τούτων ἐγινώσκето. Μὴ δὲν ἐδιδάχθη ὅτι ἐν τοῖς φωνήεσι τῆς νέας Ἑλληνικῆς τὸ πᾶν ἐκ παντός δύναται νὰ προέλθῃ; ἢ τίς ἠδύνατο νὰ εἴπῃ κατὰ τίνα τρόπον τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως μετεπλάσθησαν κατὰ τὴν α' καὶ β'.; ἢ τίς πῶς τὰ διάφορα θέματα τοῦ ἐνεστώτος μετεβλήθησαν; ἢ τίς πῶς τὸ ἀπλοῦς χρυσοῦς κττ. μετεβλήθησαν εἰς χρυσοῦς ἀπλός, τὸ δάσος, πέλαγος κττ. εἰς δάσο, πέλαγο κττ.; οὐδεὶς ἀνθρώπων; ἢ πόσοι σήμερον δύνανται ν' ἀναφέρωσι καὶ ἀποδείξωσι φθολογολογικούς τινες νόμους τῆς νέας Ἑλληνικῆς; ἀναμφιβόλως ἐλάχιστοι. Συνήθως μεταφέρωμεν ἀπλῶς καὶ ἀταλαιπώρως τὰ τῆς ἀρχαίας ἐπὶ τὴν νέαν, εἰ καὶ πολλάκις ἀντικρῶς ἀντίκεινται τούτοις.

Ἄφου δὲ οὕτως ὑπολειπόμεθα ἐν ταῖς παρασκευαστικαῖς ταύταις ἐργασίαις, δῆλον καὶ τυφλῶ ὅτι, ἂν σωφρονώμεν, ὀφείλομεν νὰ μὴ ἐπιχειρῶμεν τοιαύτας ἐτυμολογίας, ἀλλῶς διατρέχομεν μέγαν κίνδυνον νὰ σφαλόμεθα ἐν παντὶ ῥήματι. Τὸ ἐπισημῶν τοῦ ἐρευνητῆ τὰ τῆς νέας γλώσσης ἄνευ τῆς ἀναγκαίας γνώσεως πάντων τῶν ἱστορικῶν μνημείων τῆς γλώσσης καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἰδιωμάτων, καὶ ἄνευ τῆς γνώσεως τῶν περὶ τοὺς φθόγγους καὶ τὴν κλίσιν νόμων, ἀπεδείξαμεν ἀλλαχοῦ, δὲν νομίζομεν δ' ἄσκοπον, ἂν διὰ παραθέσεως ὀλίγων παραδειγμάτων ἐπιρρώσωμεν τοῦτο καὶ ἐν τῷ παρόντι.

Πάντες ἠξεύρομεν τὸ ἄμε, ἀλλ' ὅστις ἀνεγνώσεν ὅσα περὶ τοῦ ἐτύμου αὐτοῦ ὁ Κοραῖς ἐν Ἄτ. Β' 37-8 καὶ Μαυροφύδης ἐν Δοκ. 454 διέλαβον, δὲν πιστεύομεν νὰ ἐγίνε σοφώτερος ὅστις δ' ἀνέγνω τὰ Κρητικὰ Δράματα καὶ ὅστις ἤκουσε Κρητῶν ἢ Κυπρίων διαλεγομένων, θὰ ἔμαθεν ὅτι πλὴν τούτου λέγεται καὶ ἄλλος τύπος ἄγωμε ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας. Οὗτος ἄρα πρῶτος, ἐξ οὗ κατὰ συγκοπὴν ἐγένετο ὁ ἄμε, ὅπως πάμε, φάμε, λέμε, τρώμε, θέμε κττ. Ἡ δὲ σύγχυσις τοῦ προσώπου ἐρμηνεύεται ὅπως τὰ παλαιὰ φέρε ἀκούσω, ἀγετε πειθόμεθα κττ. Ἐκ τοῦ ἄμε ἐσηματίσθη πληθ. ἄμετε (ἐν Κρήτῃ ἀμέτε) ὅπως ἀπὸ τοῦ κάτσε κάτσετε.

Ὅμοίως λέγομεν πάντες μούχλα, ἂν δὲ τις διέλθῃ τὰ ὑπὸ Κοραῖ ἐν Β' 254 γραφέντα, δὲν θὰ εὕρῃ τάληθες, διότι ἡ λέξις οὐδὲν κοινὴν ἔχουσα τῷ λατινικῷ mucor εἶνε ἡ αὐτὴ τῇ ἀρχαίᾳ ὀμίχλη ὅπως ἐν τῷ Λεξ. Δοκ. ἐν Add. ὑπὸ τὴν λέξιν ἀμούχλη δῆλον γίνεται.

Ὡσαύτως ἠξεύρομεν πάντες τὸ λαβῶνω, ὃ παράγουσι πάντες ἐκ τοῦ λωβάομαι, ἐσφαλμένως. Διότι καὶ ἐν Καλύμνῳ καὶ ἐν Κρήτῃ λαβὴ σημαίνει πληγὴν, προελθούσης τῆς σημασίας ταύτης καθ' ἃ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη, ἐκ τῆς παλαιστράς. Ἐκ τούτου ἄρα τὸ λαβῶνω ὅπως τὸ πληγῶνω ἐκ τοῦ πληγῆ.

Εἶδος τι ἄλλαντος λέγομεν ἐν Κρήτῃ ὀματὲ ἢ ὀμαθιά, ἐν Πελοποννήσῳ λέγεται ματιᾶ, ἐν δὲ Θήρᾳ αἰμαθιά ὅπως ὁ κ. Πεταλάς ἐν Ἰδιωτικῷ Θήρας ἀναφέρει διδάσκων ὀρθῶς περὶ τῆς παραγωγῆς ἐκ τοῦ ἀρχαίου αἱματία φίνεται λοιπὸν ὅτι τὸ πάλαι εἰσήγον εἰς τὰ ἔντερα τοῦ χοίρου ἐκτὸς ἄλλων καὶ αἱμα' (πρὸς. Ὀδυσ. σ. 43 καὶ 118 «γαστέρες. . . κρίσης τε καὶ αἵματος ἐμπλήσαντες» καὶ Πολυδεύκους Ε' 57 «μῆμαρκος δὲ κοιλία καὶ ἔντερα μεθ' αἵματος ἐκπερασμένα, μάλιστα δὲ λαγῶν» ὃ δὲ μέλας ζωμός, λακωνικὸν μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ἔδεσμα, ἔστι δ' ἡ καλουμένη αἱματία). Ἀναμφιβόλως ὁ ἀγνοῶν τὸν Θηραῖον καὶ τὸν ἀρχαῖον τύπον δυσχερῶς οὐδὲ πειστικῶς θάπεφαινετο περὶ τῆς λέξεως ὀματὲ καὶ ματιᾶ.

Ἄλλοτε πάλιν φαίνεται ἡ σημασία τοσαῦτον μεταβεβλημένη, ὥστε μάντεως δεῖται ἡ παραγωγή π.χ. τὸ ὄψές ἢ ἔψές πολλαχοῦ δηλοῦν ταῦτόν τῷ χθές, διὸ καὶ ἠτυμολογήθη ἐκ τούτου, διδασθέντος ὅτι πρῶτον ἐγένετο τὸ χφ κατὰ χριλισμόν, ἔπειτὰ τὸ θσ κατὰ λακωνικὸν τρόπον. Ἄλλ' ἡ χρῆσις τῆς λέξεως ἔψές ἐν Κερκύρᾳ, Μακεδονίᾳ, Κυζίκῳ καὶ ἀλλαχοῦ ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ὄψέ τῆς χθές, ἀποδεικνύει περιφανῶς ὅτι εἶνε ταῦτόν τῷ ἀρχαίῳ ὄψέ εἰδικωτέρων μόνον λαβῶν δύναμιν, ὥστε νὰ σημαίνῃ τὸ ὄψέ μόνως τῆς χθές.

Ὅμοίως λέγομεν ἐν Κρήτῃ τὴν ὑποτακτικὴν «νὰ ξάψῃ-ξάψουν» ἐπὶ τῆς σημασίας «νὰ φανῇ, ὑπάρξῃ, μεγαλώσῃ, φυλαχθῇ, π.χ. ἐν τῇ φράσει «δὲν ἀφίνεις πρᾶμα νὰ ξάψῃ». Τὴν δὲ παραγωγὴν καὶ μεταβολὴν τῆς σημασίας τούτου τοῦ ῥήματος διδάσκουσιν ἡμᾶς δύο χωρία τῶν Κρητικῶν Δραμάτων, σελ. 352 στ. 399-400 «τοῦτα λοιπὸν τὰ θάσανα καὶ ἡ μαλιαῖς νὰ πάψουν, γλήγορα, ἐλπίζω, διχωστάς μέσα μας πλεῖο νὰ ξάψουν» = νὰ ἀνάψωσι, νὰ ἀναφανῶσι καὶ 404 στ. 127 «λωλὸς θέλ' εἰσται ὅποιος θαρρεῖ πῶς δὲν μπορεῖ νὰ ξάψῃ φωτιά τσ' ἀγάπης μέσα τως τὰ μέλη τως νὰ κάψῃ». Ἄν τις ἐκ μόνως τῆς φράσεως «δὲν ἀφίνεις τὰ πρᾶματα νὰ ξάψουν» = νὰ φανῶσιν, ὠρᾶτο,

δυσκόλως θὰ ἐπετύγγανε καὶ δυσκολώτερον θὰ ἠδύνατο ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν.

Καὶ ὅπου λοιπὸν φαίνεται ὅτι ἐγκαταλείπει ἡμᾶς ἡ παράδοσις τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καθ' ὅλοκληρίαν, ἀνάγκη σφύροτος ἐπιφυλάξεως μέχρις οὗ καταστῆ δυνατόν νὰ ἀνευρεθῶσι καὶ δημοσιευθῶσι πάντα τὰ μνημεῖα τοῦ μέσου καὶ νεωτέρου αἰῶνος, πρὸς δὲ περισυλλεθῶσι καὶ ἐξετασθῶσι τὰ διάφορα ἰδιώματα καὶ πρὸς τούτοις ἐρευνηθῶσι τὰ κατὰ τοὺς φθόγγους, τὴν κλίσιν καὶ τὴν σημασίαν τῶν λέξεων. Θὰ δυνηθῶμεν ἄρα ἡμεῖς οἱ νῦν ζῶντες νὰ ἐπιτελέσωμεν τὸ μέγα τοῦτο καθήκον μας; ἀγνοῶν τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι πρὸ τούτου δὲν πρέπει νὰ ἐπιχειρῶμεν βεβιασμέναις ἐτυμολογίαις.

Ἐρρήθη ἀνωτέρω ὅτι ἀνάγκη νὰ ἐπιστήσωμεν τὸν νοῦν καὶ ταῖς μεταβαλλομέναις σημασίαις τῶν λέξεων πρῶτον μὲν διότι ὡς εἶδομεν ὠδηγεῖ ἡμᾶς πολλάκις εἰς τὴν ὀρθὴν ἐτυμολογίαν, δεύτερον δὲ διότι ἡ ἐξέτασις αὕτη, δι' ἧς καταφαίνεται ἡ πορεία τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἄλλοτε μὲν ἀπὸ τῶν γενικῶν εἰς τὰ εἰδικά, ἄλλοτε δὲ ἀπὸ τῶν εἰδικῶν εἰς τὰ γενικά μεταβαίνοντος, εἶνε ὁμολογουμένως ἀξία σπουδῆς. Ἴδου τί γράφει ὁ Whitney ἐν Ἀκαδ. Ἀναγν. 162 περὶ τούτου «ἡ μεταβολὴ τῆς σημασίας τῶν λέξεων εἶνε πολλῶ οὐσιωδέστερα καὶ ἀναγκαιότερα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γλώσσης ἢ ἡ μεταβολὴ τῶν τύπων» καὶ 161 «ἡ ἔρευνα τῶν κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σημασιῶν λέξεώς τινος, μέχρις οὗ τις φθάσῃ εἰς τὴν πρῶτην καὶ κυρίαν, εἶνε ἐν πάσῃ ἐτυμολογικῇ ἐρευνῇ ἐπ' ἴσῃ ἀπαραίτητον καθήκον», ὅπως καὶ ἡ ἔρευνα τῶν κατὰ μικρὸν ἐπαλθουσῶν φθολογικῶν μεταβολῶν τῶν λέξεων μέχρι τοῦ ἀρχαιοτάτου τύπου αὐτῶν. Μάλιστα τὸ πρῶτον εἶνε πολὺ ὠφελιμώτερον, καθ' ὅσον παρέχει προβλήματα μᾶλλον διαφέροντα ἡμῖν ἢ τὸ ἔτερον». Καὶ σημειωτέον ὅτι ταῦτα περὶ οὐδεμιᾶς ἄλλης γλώσσης δύνανται ἴσως προσφύεστερον νὰ λεχθῶσιν ἢ περὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς, ἐν ἣ καθόλου αἱ σημασίαι μᾶλλον τῶν τύπων φαίνονται μεταβεβληθεῖσαι.

Τρίταν αἴτιον δι' ὃ πρέπει νὰ ἐξετάζωμεν καὶ τὰς μεταβολὰς τῶν σημασιῶν εἶνε τὸδε: νομίζομεν δηλ. ὅτι ἡ ἔρευνα αὕτη δύναται νὰ συμβάλῃται εἰς λύσιν τοῦ ζητήματος περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς νέας ἑλληνικῆς. Μέχρι χθές δηλ. ἐδιδάσκετο καὶ ἐπιστεύετο ὑπὸ ἄλλοδαπῶν καὶ ἡμεδαπῶν, ὅτι ἡ νέα ἑλληνικὴ προῆλθεν ἐκ τῆς Αἰολικῆς καὶ Δωρικῆς διαλέκτου, ἐντεῦθεν καὶ Αἰολοδωρικῆ ὠνομάζετο. Ἐπ' ἐσχάτων ἠθελήσαμεν ἡμεῖς νὰνατρέψωμεν τὴν θεωρίαν ταύτην παρατηρήσαντες ὅτι οὐδαμῶς εἶνε δυνατόν νὰ παραχθῶσιν οἱ φθόγγοι καὶ τύποι τῆς νέας ἑλληνικῆς ἐκ τῶν εἰρημένων δια-

λέκτων. Είσελθόντες δὲ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα ἐζητήσαμεν ἢ ἀποδείξωμεν ὅτι οὔτε ἡ ἀπώλεια τοῦ δασέως πνεύματος ἐπῆλθε τούτου ἐνεκα ὅτι οἱ Λέσβιοι καὶ ἄλλοι τινὲς δὲν ἀπήγγελλον αὐτὸ τὸ παλαιόν, οὔτε αἱ μετοχαὶ εἰς-α-μετος ἐρχάμετος τρεχάμετος καὶ εἰς-ο-όμετος χαροόμετος ἀζαζόμετος κττ., οὔτε οἱ τύποι φωτάει μιλάει πατάει τραγουδάει κττ. εἶνε ἀρχαῖοι, οὔτε τὸ λέγουσι κάνουν κττ. δωρικόν, οὔτε τὸ τὴν Δωρικὴν καὶ Αἰολικὴν διαλέκτον χαρακτηρίζον ἄντι τοῦ Ἀττικοῦ καὶ Ἰωνικοῦ καὶ Κοινοῦ ἢ εὐρίσκειται ἐν τῇ κλίσει τῆς νέας Ἑλληνικῆς. Εὐκόλως δὲ δύναται τις νὰ ποδείξῃ καὶ ὅτι οὔτε τὸ τ τῶν Δωριέων ἀντι τοῦ Ἀττικοῦ καὶ Ἰωνικοῦ καὶ Λεσβιακοῦ σ (λέγοντι λέγουσι λέγοισι εἰκοσι, εἴκασι, τριακόσιοι τριακαταῖοι, κττ.) οὔτε τὸ τοῦ Δωρικοῦ Ἀορίστου καὶ Μέλλοντος ἔ ἀντι τοῦ Ἰωνικοῦ καὶ Ἀττικοῦ καὶ Κοινοῦ σ (ἐδίκασα ἐχαρίζεμεθα κττ.) ἀπαντᾷ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ ὡσαύτως δὲ ὅτι τὰ ριθμητικὰ καὶ αἱ ἀντωνυμῖαι τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἀνάγονται καθ' ὅλα κληρίαν εἰς τὰ τῆς Ἀττικῆς καὶ Κοινῆς (πρβλ. τέσσαρες - πίσυρες, εἴκοσι-εἴκασι κττ. ἐκεῖνος-τῆνος, ἐγὼ-ἐγὼν, σί-τοί κττ.), καὶ καθόλου ὅτι ἡ κλίσις τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἐλάχιστον διαφέρει τῆς Κοινῆς.

Ἀφοῦ δὲ ἐγνώσθησαν ταῦτα δὲν δυνάμεθα τοῦ λοιποῦ, ὅπως μέχρι τοῦδε ἐγένετο, νὰ καταφεύγωμεν εἰς ταύτην ἢ εἰς ἐκείνην ἐκ τῶν ἀρχαίων διαλέκτων, ἵνα ἐρμηνεύωμεν τούτο ἢ ἐκεῖνο (π.χ. τὴν προφορὰν τοῦ υ ὡς ου ὡς Βοιωτικὴν, τὸν τύπον ἀκριδας, τοῦ πατέρα κττ. ὡς Δωρικούς κττ.), ἂν μὴ καὶ ἐν ἄλλοις φαινομένοις τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἀνευρίσκονται σημεῖα ἱκανὰ ἀδιαφιλονίκητα τῶν διαλέκτων τούτων. Ὅπου δὲ φαίνεται ἀμφίβολος ἢ διάκρισις περὶ τοῦ ἂν τι εἶνε διαλεκτικὸν ἢ τῆς Κοινῆς, ὀφείλει νὰ λαμβάνηται πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ προτιμᾶται ὁ καθόλου χαρακτήρ τῆς γλώσσῃς ἡμῶν καὶ ἡ πηγὴ αὐτῆς. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ περὶ τῆς πηγῆς ταύτης ζήτημα, ἀπὸ τίνος τῶν ἀρχαίων διαλέκτων ἀνεπτύχθη ἡ νέα Ἑλληνικὴ ἢ λαλουμένη, δύνατον νὰ εἶνε γραμματολογικῶς ἀνωφελὲς καὶ ἡ περὶ τούτου ἔρευνα περιττὴ, ὅπως ὁ Nicolai ἐν τῇ γραμματολογίᾳ τῆς νέας Ἑλληνικῆς φιλολογίας σελ. 9 ἀποφαινεταί. Ἄλλ' ὑπὸ γλωσσικὴν ἔποψιν τ.ἐ. ὑπὸ τὴν ἔποψιν ἐκείνην, ἐν ἣ ἔρευνᾶται ἡ ιστορικὴ γένεσις τῶν καθ' ἕκαστα φαινομένων, εἶνε σπουδαιότατον, διότι, ὅπως πάς τις εὐκόλως κατανοεῖ, ἡ τοῦ ζητήματος τούτου λύσις οὐ μόνον θαυμασιῶς προσδοποεῖ τῇ ἐρεύνη τῇ περὶ τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ καὶ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον εἶνε νὰ προηγηθῇ αὐτῆς, ὅπως καταστῇ γνωστὸν ἀπὸ τίνος φάσεως τῆς ἀρχαίας πρέπει νὰ ὁρμώμεθα κατὰ τὴν ἐξέτασιν.

Διερχόμενοι λοιπὸν τὴν ἱστορίαν τῶν λέξεων τῆς νέας Ἑλλην. καὶ προσέχοντες μάλιστα τὴ σημασίαν αὐτῶν βλέπομεν ὅτι, ἐφ' ὅσον δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν αὐτὴν κατὰ τοὺς διαφόρους αἰῶνας, πάσαι σχεδὸν ἔχουσιν ἄς ἐν τῇ Κοινῇ καὶ τῇ Βυζαντικῇ γλώσσῃ εἶχον σημασίας. Καὶ τούτο δὲν φαίνεται ἡμῖν τυχαῖον, ἀλλὰ λόγον φυσικώτατον καὶ τοῖς χρόνοις μάλιστα συνᾶδοντα ἔχον. Ἀνάγκη ἄρα καὶ πρὸς τὰν νέαν ταύταν σπάρταν νὰ γάγῃ καὶ οὕτω βασανίσωσιν οἱ περὶ τὰ Ἱαπετικὰ πτοούμενοι τὰς λέξεις ἄς ἔχουσιν συλλέξῃ καὶ ἄς ἀνακηρύττουσι μακρῶς τοῦ ἀρχαίου Ὀμήρου ἀρχαιότερας. Ἡ ἀπαίτησις ἡμῶν αὐτῇ πιθανὸν νὰ φανῇ πολλοῖς νέον βῆμας προστιθέμενον τοῖς καὶ καθ' ἑαυτὰ ἤδη οὐ πᾶν ῥαδίως παραγγέλλουσι τοῦ Κοραῆ καὶ Whitney, καὶ νὰ ὑποληφθῇ ὅτι οὕτως ἡ ἐξέτασις ἀποβαίνει δυσχεροτάτη καὶ πολυδάπανος ἐν ἀντιπαραβολῇ μάλιστα πρὸς τὴν μέθοδον τῶν ρίζων, καθ' ἣν μικρὰ μόνον ἀνασκαφὴ εἰς ἐξαγωγήν μιᾶς συλλαβῆς καὶ ἡ ἀνακήρυξις ὅτι αὐτὴ εἶνε ρίζα δηλοῦσα τὸ καὶ τὸ, καὶ καθ' ἣν ἐν μόνον βιβλίον, τὸ Ἐτυμολογικὸν τοῦ Γ. Κουρτίου παρέχον τὰς ρίζας, ἐπήρκει πληρέστατα εἰς πᾶσαν ἐτυμολογίαν. Τοῦτο δύνατον νὰ συμβῇ, ἀλλ' ἡμεῖς οὐχὶ τούτου αἰτίοι· ἡμεῖς πεποιθότες ἀδαμαντίνως ὅτι μόνη ἡ ἐκτεθεισὰ μέθοδος εἶνε ὀρθή, ἡσπᾶσθημεν αὐτὴν. Εἶθε δὲ ἄλλοι νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἢτοι νὰ ναιρέσωσι καὶ μεταδιδάξωσιν ἡμᾶς ἢ νὰ ἀκολουθήσωσι καὶ κατ' αὐτὴν ἐξετάσωσι τὰ τοῦ πατρῶου θησαυροῦ. Πρὸς τούτο βέβαια θὰ ἦτο καλὸν ἂν ἰδιωτικῇ ἐπήρχει τοῦ ἐπικουρίου, ἀφοῦ ὁ θησαυρὸς οὗτος ὡσημέραι μετὰ τῆς γραφομένης ἀναμειγνυόμενος δυσερευνητότερος ἀποβαίνει καὶ ἀφοῦ ἡ κυβέρνησις διὰ πολλὰς ἄλλας ἀνάγκας δὲν δύναται νὰ πράξῃ ὅ, τι ἀλλοῦ ἀπὸ πολλοῦ εἶνε ἐνεργεῖα, τ.ἐ. νὰ διορίσῃ ἀνθρώπους καταλλήλους εἰς συλλογὴν καὶ νὰ χορηγῇ τὰ μέσα εἰς ἐπεξεργασίαν καὶ δημοσίευσιν τοῦ ὕλικου. Δὲν εὐρίσκει ἄρα τις τῶν πολυταλάντων Ἑλλήνων τὸ πρᾶγμα ἀξιὸν σπουδῆς;

(Ἐπιτελεῖ τὸ τέλος).

Γ. Ν. ΣΑΤΖΙΑΚΗΣ.

Συμβαίνει καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν ἀνάλογόν τι μὲ τὸ συμβαῖνον εἰς τὸν στόμαχον. Ὅταν τοῦτου τὴν δυνάμιν ὑπερβαίνωσι τὰ βρώματα, δὲν τρέφουσι πλέον, ἀλλὰ γεννῶσι κακοχυμίας. Καὶ αἱ κακοχυμῖαι τοῦ νοῦ, ὅταν μάλιστα ἀρχίσωσιν ἀπὸ τὴν ἀπαλὴν ἡλικίαν, γίνονται πλέον δυσθεράπευτοι παρὰ τὰς κακοχυμίας τοῦ σώματος. (Κοραῆς).

ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ ΖΥΘΟΠΟΤΟΥΝ

B'.

Τραγοζυθοποσία.

* Ἄν αἱ ζυθοποσίαι τῆς σπουδαζούσης νεολογίας στολιζονται μὲ χαρακτηριστὴν ἐπίσημον, ἢ ἀξιοῦνται λόγων πανηγυρικῶν ἢ ἐπιχρίωνται δι' ἐπιστημονικῆς χροιᾶς, ἢ περιτέλλονται ὑπὸ τύπων, ἢ περιβάλλονται ὑπὸ ἐθίμων, ἢ κανονίζονται διὰ προγραμμάτων, αἱ ζυθοποσίαι ὅμως τοῦ βερολιναίου λαοῦ τοῦ ἀπὸ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ἀποζῶντος, αἱ ζυθοποσίαι τοῦ πλήθους, τοῦ μὴ περιλαμβανόντος μόνον τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς πολίτας, ἀλλὰ τοὺς πολίτας πάσης τάξεως ἀπὸ τοῦ καλλιτέχνου καὶ τοῦ λογίου μέχρι τοῦ χειρῶνακτος καὶ τοῦ ἐμπορίσκου, αἱ ζυθοποσίαι αὗται αἱ ἀπὸ ὅλων τῶν τάξεων σταχυολογῶσαι τοὺς συμπότας, ἔχουσιν ἐντελῶς διάφορον τύπον, εὐθυμότερον ἴσως καὶ μᾶλλον δημοτικόν ἀλλὰ καὶ χυδαιότερον ἐν ταύτῳ. Σπανίως δὲν καταλήγουσιν εἰς μέθην ἀπὸ τῆς ἐλαφροτάτης ἢ τῆς μετρίας μέχρι τῆς φαιδροτάτης ἢ τῆς κτηνώδους, καθ' ὅλην τὴν κλίμακα τῶν βαθμῶν τῆς ἐκ τοῦ πότου διαταράξεως τοῦ ἐγκεφαλοῦ καὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἰδιοσυγκρασιῶν τῶν κατεχομένων ὑπ' αὐτῆς. Ἀρχόμενοι διὰ τὰς καθαρῶς ἐργατικὰς τάξεις ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τοῦ Σαββάτου καταλήγουσι τὴν πρῶην τῆς Δευτέρας εἰς τὸν θρηγορ τῆς γαλῆς (Katzenjammer), ὡς ἀποκαλοῦσιν οἱ Γερμανοὶ τὴν μετὰ μέθην ἀδιαθεσίαν, ἢ εἰς τὴν ἀπόκτησιν πιθήκου (einen Affe haben), ὅπερ ἐπίσης εἶνε ἰδιωτισμὸς, τὴν ἐξακολούθησιν τῆς μέθης δηλῶν παρὰ Γερμανοῖς.

**

Ἄλλ' αἱ ἐπίσημοι ζυθοποσίαι τελοῦνται συνήθως κατὰ Κυριακὴν καὶ αἱ ἐπισημότεραι πασῶν κατὰ τὰς Κυριακάς τοῦ Μαΐου, τοῦ προνομιοῦχου μηνὸς καθ' ὃν πίνεται ὁ τραγοζυθος (Bock-Bier). Προγράμματα, πολλάκις διὰ στίχων, κοσμοῦμενα ὑπὸ εἰκόνων τοῦ προστάτου τράγου, προσκαλοῦσι τὰ πλήθη καὶ ἀναγγέλλουσι συγχρόνως πᾶσαν φάσιν τῆς τραγοζυθοποσίας. Αἱ πρῶται ἡμέραι καθ' ἄς ἀγγέλλεται ἡ ἐναρξίς εἶνε ἡμέραι εορτῆς. Θὰ τρέξουν ὄλοι, ἂν μάλιστα ὑποβοηθῇ εὐδία, νὰ δοκιμάσωσιν τὸν τραγοζυθον αὐτὸν, ὅστις εἶνε ὁ σιτευτὸς μόσχος τῶν ζύθων. Ἐφυλάχθη ἐπὶ ἐν ἔτος εἰς ὑπόγεια δροσερὰ, μὲ φροντίδας πατρικῆς καὶ περιποιήσεως ἐραστοῦ. Ὁ ἀνοιχθῆ τὸν Μαῖον καὶ θὰ βεῦση ἐπιστεφόμενος ὑπὸ παχέος ἀφροῦ, ὀμιχλώδης ὅσον καὶ ἡ ἐπίδρασις του ἐπὶ τοῦ ἐγκεφαλοῦ. Θὰ ῥοφηθῇ ἀπλήστως, θὰ ὑμνηθῇ, θὰ συνοδευθῇ ὑπὸ μουσικῆς καὶ θὰ ἴδῃ

περὶ τὸν κάδον του ἀνελισσόμενα ὄλα τὰ εἶδη τῆς εὐθυμίας καὶ τῶν διασκεδάσεων.

*

**

Δύο κυρίως εἶνε ἐν Βερολίῳ τὰ εἰδικὰ διὰ τὸν τραγοζυθον καταστήματα. Τὸ ἐν ἐντὸς τῆς πόλεως, παρὰ τὸ *Tivoli*, προσεπωνομαζέται *Berolinaion*, τὸ ἄλλο εἰς τὰ περιχώρα, μᾶλλον ἐξοχικόν, φέρει ἐπωνυμίαν ἐκ τοῦ προαστείου *Spandau* ἐν ᾧ κεῖται. Ἀμφότερα κεκλεισμένα καθ' ὅλον τὸ λοιπὸν ἔτος, κρύπτοντα ζηλοτύπως εἰς τὰ ὑπόγεια τῶν πολυτίμων νέκταρ, ἀνοίγουσι τὰς πύλας αὐτῶν εἰς τοὺς πιστούς, ἄμα ὡς ὁ Μάϊος ἔλθῃ νὰ σκορπίσῃ ἀρώματα καὶ βλάστησιν πανταχῶ, ὡς ἐὰν ἡ ἀνοιξίς ἦν φέρει, ἐπιδρᾷ ἀκόμη καὶ ἐπὶ τῶν κρουῶν, ἀφ' ὧν ὁ τραγοζυθος βρεῖ.

Καὶ μέχρι μὲν τοῦ *Berliner Bock* μεταφέρει τοὺς διψαλέους θαμῶνας ὁ ἵπποσιδηροδρόμος, ἀλλὰ μέχρι τοῦ *Spandauer Bock* τὰ μέσα τῆς μεταβάσεως εἶνε ποικίλα. Διότι ἐκτὸς τοῦ ἵπποσιδηροδρόμου, δύναται τις νὰ μεταβῇ μέχρι τοῦ πλησιεστέρου εἰς τὸ κατάστημα σταθμοῦ δι' ἀτμοσιδηροδρόμου ἢ καὶ μέχρι τῆς θύρας αὐτοῦ δι' ἠλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου. Ὅταν δὲ φθάσῃ ἐκεῖ δι' ἐνός τῶν τριῶν τούτων τῆς μεταβάσεως μέσων, ἢ διὰ τοῦ ἄλλου ἐκείνου, ὅπερ ἐδωρήθη ἡμῖν ὑπὸ τῆς φύσεως, δύο καταστήματα γειτνιαζόμενα εἶνε ἔτοιμα νὰ τὸν ὑποδεχθῶσι.

*

**

Τὸ ἐν, δεξιᾷ τῶ εἰσιόντι τὴν ὁδὸν, ἀνοίγει τὰς πύλας μόνον τοῖς καταβάλλουσι δικαίωμα εἰσόδου, καὶ εἶνε τὸ κυρίως *Spandauer Bock*, ὅπου τὴν τραγοζυθοποσίαν συνοδεύει μουσικὴ καὶ φωτίζει κατὰ τὴν νύκτα φῶς ἠλεκτρικόν. Ἐν τῷ περιβόλῳ αὐτοῦ διασκεδάσεις παντοειδεῖς παρέχονται εἰς τοὺς θαμῶνας, κρεμαστῆς γεφύρας διάβασις, καὶ σκοτεινοῦ θαλάμου ἀπόλαυσις, καὶ τῶν Ἀλπεων ἀναπαράστασις, καὶ λαχεῖον, καὶ σκοποβολή, καὶ καταρράκται τεχνητοί, καὶ γυμναστικῆς ὄργανα. Ἄλλ' ἐπὶ πᾶσι, τοποθεσία γραφικὴ καὶ βλάστησις ἀφθονος ἐν μέσῳ πεδιάδος ἀμμώδους ὑπὸ τοῦ Σπρέα διαρρομένης.

Τὸ ἄλλο, τὸ γειτονικόν, ἔχει ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον παντὶ τῷ διψῶντι καὶ ποικιλωτέρας τὰς διασκεδάσεις. Οἱ βερολινάιοι εὐφυολογοῦντες ἀπεκάλεσαν αὐτὸ *Aiga* τοῦ *Spandauer* (*Spandauer Ziege*) πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ γείτονος *Träger* (*Spandauer Bock*). Ἄλλ' εἰς τὸ κατάστημα τούτο, τὸ τῆς αἰγῆς, ὁ πληθυσμὸς καὶ ποικιλώτερος εἶνε καὶ πολυαριθμότερος. Ἀπὸ τῆς ὑπηρατρίας καὶ τοῦ παγκοσμίου ἀναπορεύκτου συνοδοῦ τῆς στρατιώτου, δύναται τις νὰ ἴδῃ ἐκεῖ ὄλα τὰ εἶδη τῶν ἀγαθῶν ἀστῶν

της πρωτεύουσας του γερμανικού κράτους. Ἐδῶ συνωστίζονται περὶ τὸ δυνάμειτρον, ἐκεῖ περὶ τὸ λαχεῖον τῶν γλυκισμάτων, ἀπωτέρω θορυβοῦσι ῥίπτοντες τὰς σφαίρας καὶ παραπλεύρως περιμένουσι νὰ φωτογραφηθῶσιν ὑπὸ αὐτοσχεδίου φωτογράφου, παρέχοντες τὰ ἐπὶ μετάλλου καλλιτεχνήματα του ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν τοποθετημένα καὶ ἐντὸς πλαισίου ἀκόμη. Ἄλλοι δοκιμάζουσι τὴν τύχην των εἰς λαχεῖον μικροπραγματειῶν καὶ ἄλλοι τὴν εὐστοχίαν των ἐν τῇ σκοποβολῇ. Πάντες δὲ κινουῦνται, φωνάζουσι, πίνουσι, θορυβοῦσι, γελῶσι, καὶ ἀναμύγνυνται μικροὶ μεγάλοι ἐν ὄχλοβῳ ἐκωφαινοῦσα.

* *

Εἰς τὸ Berliner Bock ἡ σκηνὴ ἀλλάσσει κατὰ τι, διότι ἐκεῖ οἱ ζυθοποιοῦντες παραμένουσιν ὑπὸ τὴν στέγην εὐρυχωρῶν αἰθουσῶν, καὶ μόνον οἱ ἀπολαύοντες τῶν ἐν ταῖς παραπήγμασι τῆς αὐτῆς προσφερομένων κ' ἐνταῦθα διασκεδάσεων, περιφέρονται ἐκεῖ. Οἱ μικροπωληταὶ ἐδῶ δὲν ἀναμένουσι τοὺς ἀγοραστὰς μόνον ἐν τῷ προαυλίῳ, ἀλλὰ καὶ διὰ μέσου τῶν τραπεζῶν διαλισθαίνοντες περιάγουσι τὰς πραγματείας των, ἄνθη ἢ ἀθύρματα, γλυκίσματα ἢ σιγαρέτα, σημαῖας ἢ φέσια, ἀριστοτεχνήματα ἐκ χάρτου, κεκοσμημένα διὰ χρωμάτων μεταδιδόντων ὄλην αὐτῶν τὴν ζωηρότητα εἰς τοὺς ἀποτολμῶντας νὰ ψύσωσιν αὐτὰ δακτύλους, ὅπερ ὅμως οὐδαμῶς κωλύει τὸν ἐκτουρακισμὸν τῆς κεφαλῆς τῶν θαυμάων. Καὶ ἐδῶ δὲ ἐπὶ πληρωμῇ εἰσόδου μόνον εἰσέρχεται τις, διότι μουσικὴ ὑποδοχθεὶ τὸν πότον, γινόμενον ἐν μέσῳ ὄχλοβῳς πολλαπλασιαζομένης ἕνεκα τοῦ κεκλεισμένου χώρου, καὶ ἐν μέσῳ νεφῶν καπνοῦ συντελούντων εἰς τὴν ἀποθέωσιν τῶν ζυθοποτῶν.

* *

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἑορτῆ ἐκ τῶν μᾶλλον ἐκπαύτων συνεκάλει εἰς τὸ Berliner Bock τοὺς πιστοὺς τοῦ Γαμβρίνου, ἡ ἑορτὴ τῆς ἐκκενώσεως τοῦ χιλιστοῦ βαρελίου τραγοζύθου, προαγγελλθεῖσα ἤδη διὰ προγραμμάτων κολοσσιαίων. Πόσοι ἦσαν οἱ σπεύσαντες εἰς τὴν δημοφιλεῖ ἑορτὴν, ἀδυνατῶ νὰ ὀρίσω. Ἄλλ' ἦσαν τόσοι, ὥστε. . . ἡ ἀστυνομία τοῦ Βερολίνου προλαμβάνουσα διατάραξιν τῆς τάξεως ἀπηγόρευσε τὴν τέλεσιν τῆς ἑορτῆς τῇ Κυριακῇ ἐκείνῃ! Καὶ οὕτω, ἄνευ ἄλλης προαγγελίας, ὁ διευθύντης τοῦ καταστήματος ἠναγκάσθη νὰ ἑορτάσῃ τὸ μέγα γεγονός ἐν μέσῳ τῶν τῆς ἑβδομάδος ἡμερῶν, ἐν μέσῳ τῶν στενωτέρων τοῦ ζυθοπωλείου πελατῶν, ἄνευ τῆς μεγάλης πομπῆς, ἣτις εἶχε προμελετηθῆ καὶ ἄνευ τῆς ἀποπνευστικῆς συρροῆς τοῦ πλήθους,

ὅπερ κατὰ τὴν Κυριακὴν εἶχε συρρεύσει. Ἡ τέλετὴ ὅμως διὰ τοῦτο δὲν ὑπῆρξεν ἤττον εὐθυμος. Τὸ βαρέλιον ἐσύρθη κενὸν ὑπὸ τῶν ἀφωσιμένων αὐτῷ φίλων, καὶ ἠκολούθουν δύο γαλαὶ καὶ εἰς πίθηκος, αἱ παρὰ Γερμανοὺς προσωποποιήσεις τῆς μέθης. Αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τόσοι ἀφθονοί, ὥστε ἠδύναντο ν' ἀκολουθήσουν καὶ ἄλλα ἀκόμη βαρέλια, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ χάριν τῆς ἑορτῆς ἐκκενωθέντα, τὴν θριαμβευτικὴν τοῦ χιλιστοῦ πορείαν. Καὶ λόγοι ὅμως δὲν ἔλειψαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον συγκινητικοὶ ἀποχαιρετίζοντες τὸ χιλιστόν θῦμα τῆς δέψης τῶν ῥητόρων. Ἄλλὰ καὶ ποιήματα ἀπηγγέλησαν ἐξ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ τσακίς παρασχὸν οἶστρον τοῖς παιηταῖς προπεμπόμενον κενὸν βαρέλιον!

* *

Ὁ ἐπίλογος τῶν τοιούτων ζυθοποτικῶν τελετῶν εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ ζυθοταξείδια (Bierreise). Καθ' ὁμίλους διασχίζουσι τὰς ὁδοὺς οἱ συναποφασίσαντες τὸν περίπλου τούτων τῶν ζυθοπωλείων καὶ σταματῶντες πρὸ ἐκάστου νέου, ὅπερ ἤθελον συναντήσῃ, ὡς ναυτικὴ συνοδεία ἀκτοπλοῦσα καὶ εἰς ἕκαστον λιμένα προσομιζομένη, βρέχουσιν ἀφθόνως τὸν λάρυγγά των, ἀποτελειοῦντες οὕτω τὸν διακοπέντα πότον. Ἐνίοτε δὲ τὸ ζυθοπωλεῖον ἐν ᾧ πρὸς στιγμὴν σταθμεύουσιν εἶνε ὑπόγειον (Keller) καὶ ἡ συνοδεία τότε ἀποχωρεῖ τοῦ σταθμοῦ ἐκείνου ἠλαττωμένη, διότι τῶν συντρόφων τις ἔσχε τὴν ἀτυχίαν νὰ αἰσθανθῆ τοὺς πόδας του παρακούοντας εἰς ὅλας τὰς διαταγὰς του καὶ τὰς ἐπιμόνους προσπάθειάς του πρὸς ἀνάβασιν τῆς κλίμακος. Τὸ μέλλον τοῦ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης πεσόντος ἀγωνιστοῦ τούτου οὐδέποτε σχεδὸν παραλλάσσει. Ἀποῦ ἐξαντλήσῃ ὅλον αὐτοῦ τὸ χρῆμα, ἂν μὲν δύναται ἔτι ν' ἀρθρώσῃ τὴν διεύθυνσίν του καὶ τύχῃ νὰ εὐρεθῆ μεταξὺ φιλανθρώπων, φορτώνεται εἰς ἄμαξαν καὶ ὀδηγεῖται εἰς τὸν οἶκόν του. Ἄν ὅμως τὸ ἕτερον τῶν δύο τούτων στοιχείων ἐλλείπῃ, τῷ παρέχεται φιλόξενα πρόχειρος ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ τοῦλάχιστον ἐπὶ μίαν νύκτα.

* *

Οὐχὶ σπανίως ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ συναντῶνται οἱ ἐν τῇ ἀνεμοζάλῃ τοῦ πότου ἀποχωρισθέντες σύντροφοι, οἱ μὲν ἕνεκεν ἀκαταλογίστου μέθης ἀχθέντες ἐκεῖ, οἱ δ' ἕνεκα ταραχῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς. Διότι ὁ βερολιναῖος ἔννοσος νὰ θορυβῆ ἐν ταῖς ὁδοῖς, οὐχὶ ὀσάκις ἐμῆθυσεν, ἀλλ' ὀσάκις ἐσκέφθη ἢ πρόεθετο νὰ μεθύσῃ. Ἄν ὁ σκοπὸς ἀπέτυγεν, ἢ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου παρεκωλύθη, τοῦτο δὲν εἶνε λόγος ἵνα μὴ δεικνύηται οὗτος εὐθυμος ἀνὰ τοὺς ὁδοὺς.

Καὶ διὰ τοῦτο μόλις παρακάμψῃ τὸ στίλβον κράνος ἀστυνομικοῦ τινος κλητῆρος — διότι ἡ φρόνησις διασώζει παρ' αὐτῷ τὸν παροϊμιώδη τῶν Γερμανῶν φόβον πρὸς τὴν ἀστυνομίαν — ἐκβάλλει φωνὴν τινὰ ἀξιώσεις μέλους ἔχουσαν ἐνίοτε, ἢ ἐκ προμελέτης ὠθεῖ διὰ τοῦ ἀγκῶνος τοὺς διαβάτας προσποιούμενος τὸν τρικλιζόντα. Ἄν δὲ τις τῷ παρατηρήσῃ τι, ἀμέσως προβάλλει εἰς ἀπολογίαν του:

— Εἶμαι εἰς εὐθυμίαν!

Ὡς ἐὰν ἡ φράσις αὕτη ἔχει δύναμιν συγχωροχάρτιου διὰ πᾶσαν παρεκτροπὴν! Ἐχει ἐν τούτοις καὶ *entre-acte* ἢ ὑπόκρισις τῆς εὐθυμίας. Ἡ θεὰ κλητῆρος, φέρ' εἰπεῖν, πάντοτε ἐπιφέρει τοιοῦτο διάλειμμα καὶ ἡ ἐπανάληψις τῆς προσπεινημένης εὐθυμίας δὲν ἄρχεται εἰμὴ ἀφοῦ ἡ ὄχληρὰ συνάντησις ἀντιπαρέλθῃ. Ἀμέσως τότε καὶ πάλιν τίθενται εἰς ἐνέργειαν αἱ ἐν πλήρει διαυγείᾳ νοῦς ὠθήσεις καὶ φωναί, τὸ δὲ θέαμα ποικίλλεται ἐπὶ τῇ συναντήσῃ ἀπογόνου τινὸς τοῦ Ἰουδα, λαμβανόμενου ἀμέσως ὡς θύματος πρὸς ἐπίδειξιν τῆς προσποιητῆς ταύτης εὐθυμίας. Ἄλλ' ἐὰν τοῦ οὕτω εὐθυμοῦντος οὐδεὶς διακόψῃ τὴν ὁδόν, ἢ ἂν οὐδεὶς ἀποτεῖνῃ αὐτῷ παρατηρήσεις, ἀπληπισμένος ὅτι δὲν παρουσιάζεται εὐκαιρία ὅπως προκαλούμενος ἐπίδειξῃ ὡς διαβατήριον τῆς εὐθυμίας του τὴν στερεότυπον φράσιν: *εἶμαι εἰς εὐθυμίαν (ich bin lustig)*, ἀναγκάζεται νὰ ἐκβάλλῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν φωνὴν ἐν μέσῳ ἰδῶ ἄνευ αἰτίας εἰδοποιῶν ὅτι *εἶνε εἰς εὐθυμίαν!* Καὶ ἂν πάλιν οὐδ' εἰς τοῦτο προσέξῃ τις, τότε μόλις φθάσῃ εἰς τὸν οἶκόν του ἐκπαῖ εἰς θορύβους καὶ ἀτακτήματα φωνάζων:

— Γυνάκκα, εἶμαι εἰς εὐθυμίαν!

Διότι ἀπ' ἀρχῆς σκοπὸν προέθετο νὰ εὐθυμήσῃ, καὶ ἀφοῦ ἀπέτυχε θεωρεῖ καθήκον του τοῦλάχιστον νὰ ὑποκριθῇ.

* *

Τοιοῦτος εἶνε ὁ ζυθοποτῶν βερολιναῖος ἐργάτης. Ἡ ζυθοποσία ὅμως στρατολογεῖ τοὺς υπαδούς αὐτῆς πάντοθεν. Ἄλλ' ἐὰν ἐπεχειρῶν νὰ παρουσιάσῃ ὑμῖν χαρακτηριστῆρας ζυθοποτῶν ἐξ ὅλων τῶν τάξεων, ἤθελον ἐπιφέρει κατακλυσμὸν εἰς τὰς στήλας τῆς Ἑστίας. Ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις θ' ἀπῆται κόπους συγγραφῆς ἄλλως τε. Τοιοῦτον ὅμως σκοπὸν οὐδέποτε προέθετον. Διότι καὶ ἂν ἤθελον καὶ ἂν ἠδύναντο νὰ τὸ πράξω, θ' ἀπληπιζομένη ῥίψας ἀπὸ τὸ βλέμμα εἰς τὰ εἰκονογραφημένα κωμικὰ φύλλα τῆς Γερμανίας. Δὲν ἐκδίδεται ἀριθμὸς τοιοῦτου φύλλου χωρὶς ν' ἀπεικονίζῃ καὶ τύπον τινὰ ζυθοπότου, ἀπὸ τῶν ἀξιοματικῶν τοῦ προσκρούοντος ἐπὶ τῶν ἐπίπλων καὶ μόλις δυναμένου ν' ἀρθρώσῃ πρὸς τὸν στρατιώτην ὑπερέτην του:

— Φράντς, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ἰδῶ ἄλλοτε εἰς τοιαύτην κατάστασιν ὥστε νὰ μὴ εἴμωρῆς νὰ κρατήσῃς τὰ ἐπιπλα εἰς τὴν θέσιν των.

μέχρι τοῦ ἀγαθοῦ οικογενειάρχου ὅστις ἐρωτώμενος τί λέγει εἰς τὴν σύζυγόν του ὅταν πηγαινῆ εἰς τὸν οἶκόν του τὴν νύκτα εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ἀποκρίνεται:

— Ἐγὼ λέγω καλησπέρα. . . ὅλα τὰ ἄλλα τὰ λέγει ἐκείνη.

Εἶνε λοιπὸν ἔργον τεράστιον ἡ σκιαγραφία τοῦ Βερολίνου ζυθοποτοῦντος, ἀφοῦ ἡ ποσότης τοῦ ἐν αὐτῷ καταναλισκομένου ζύθου ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ Σπρέα διοχετευομένην εἰς αὐτὸ ποσότητα ὕδατος. Διὸ ἐπεχείρησα νὰ ἐπιδείξω μόνον μίαν γωνίαν τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ κολοσσιαίου πίνακος καὶ ἀνέστυρα μίαν μόνην πτυχὴν τοῦ καλύπτοντος αὐτὸν παραπετάσματος. Ἄν διὰ μέσου αὐτῆς καταρωθῶσατε νὰ ἴδητε τὸν φοιτητὴν ζυθοποτοῦντα κατὰ τὰς ζυθοποτικὰς ἑορτάς του καὶ τὸν ἐργάτην τοῦ Βερολίνου ἀπολαύοντα τῆς ἐλευθερίας τῶν Κυριακῶν του, ἀρκεσθῆτε εἰς αὐτὸ νῦν. Ἴσως βραδύτερον ἄλλαι σκηναὶ συμπληρώσουσι ὀλόκληρον τὴν εἰκόνα τοῦ Βερολίνου ζυθοποτοῦντος.

Ἐν Βερολίῳ κατὰ Μάϊον.

P.

ΝΟΘΕΥΣΙΣ ΚΟΧΛΙΩΝ

Δὲν ὑπάρχει τόπος σήμερον ἐν Εὐρώπῃ ἐν ᾧ νὰ μὴ νοθεύονται πάντα τὰ εἰς χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου: ὁ οἶνος, τὸ ὄξος, ὁ ζύθος, τὸ βούτυρον, τὸ ἄλας, τὸ πέπερι, ὁ καφῆς, τὸ γάλα, τὰ πνευματώδη ποτὰ, τὰ σιρόπια, τὰ γλυκίσματα, ἡ σοκολάτα, τὸ τέϊον, τὸ μέλι κτλ. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὑπάρχουσι γάμπρικαις πλαστῶν ὕδων ἰδοῦ νῦν ἡ Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρησις μᾶς ἀποκαλύπτει καὶ γάμπρικαις... κοχλιῶν.

Ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς αὐτῶν εἶνε ἀπλουστάτος. . . καὶ λίαν φιλόκαλος, λέγουσιν οἱ νοθευταί. Ἄλλὰ πρὶν ἐκθέσωμεν αὐτὸν, ἀνάγκη νὰ προτάξωμεν ὀλίγας λέξεις. Οἱ ὤμοι κοχλίας πωλοῦνται ἐν Παρισίαις πρὸς 25—30 λεπτὰ ἢ ἑκατοντάς, οἱ δὲ ἐψῆμένοι πρὸς 5 φράγκα οἱ ἑκατόν. Ἀπαιτεῖ δὲ ἡ παρασκευὴ αὐτῶν περισσὰς φροντίδας ἵνα καταστῶσι τὸ εἰς πάντας ἀρεστὸν ἔδεσμα.

1ον Πλύσιν αὐτῶν διὰ ψυχροῦ ὕδατος.

2ον Τρεῖς ἢ τέσσαρας πλύσεις διὰ ζέοντος ὕδατος.

3ον Ἐξαγωγήν τοῦ κοχλίου ἐκ τοῦ ὀστράκου.

4ον Πλύσιν τοῦ ὀστράκου διὰ ζέοντος ὕδατος.

Ἰον Εἰσαγωγὴν τοῦ κοχλίου εἰς τὸ ὄστρακον μετὰ βουτύρου, ἄλατος, πεπέρεως, πετροσελίνου καὶ κρομμύου λεπτοκομμένου.

Ἰον Ἐλαφρὰν βράσιν ἐπὶ ἀδυνάτου πυρὸς ἵνα διαλυθῇ τὸ βούτυρον καὶ διαποτίσῃ καλῶς τὸ ὄλον.

Εὐνόητον τῶρα πῶς αἱ πολλαὶ αὐταὶ φροντίδες εἰς μαγείρευσιν αὐτῶν ἀναβιβάζουσι τὴν τιμὴν ἀπὸ 25 λεπτῶν εἰς 5 φράγκα διὰ μίαν εκατοστῶν κοχλίων.

Τούτων τεθέντων, ἡ νόθευσις τῶν κοχλίων γίνεται εὐκολώτατα· καταργοῦσιν ἀπλῶς τὰς τέσσαρας πρώτας προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας καὶ ἔρχονται κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν πέμπτην. Δηλαδή λαμβάνουσι ὄστρακα κενὰ κοχλίων, ὧν ἐγένετο ἤδη χρῆσις, καὶ πληροῦσιν αὐτὰ διὰ μίγματος συγκειμένου ἐκ μικροῦ τεμαχίου πνεύμονος βοῦς, ἄλατος, κόνεως μουστάρας καὶ λίπους. Ἐπειτα γίνεται ἡ ἐλαφρὰ βράσις ἐπὶ τοῦ ἀδυνάτου πυρὸς, κτλ. καὶ ἰδοὺ ἔτοιμοι 100 νέοι κοχλίοι διὰ 5 φράγκα!

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ νοθεύσεων, ἅς ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὸν ἀκόλουθον χροιάστατον μῦθον, ὃν ἀνέγνωμεν ἐν τινὶ ἐφημερίδι:

«Τέσσαρες μυῖαι, διὰ τῶν ἱερῶν τῆς φιλίας δεσμῶν συνδεθεῖσαι, ἔζων ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ. Πρωτὴν τινὰ ἐξύπνησαν αἰσθανόμεναι ἰσχυρὰν ὄρεξιν· καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐκαθέστη εἰς τὸ χεῖλος δοχείου γάλακτος, ἐξ οὗ πιούσα ἀρκετὸν δὲν ἐβράδυνε νὰ πέσῃ νεκρὰ, δηλητηριασθεῖσα ἐκ τῆς μετὰ τοῦ γάλακτος μεμιγμένης ἀσθέντου. Ἡ δευτέρα ἐστράφη εἰς τεμάχιον ἀλλαντος, ἐξ οὗ ἔφαγε μετ' ἀπλήστου λαίμαργίας· ἀλλὰ τὸ τεμάχιον τοῦ ἀλλαντος ἦτο βεβαμμένον διὰ χρώματος δηλητηριασμένου, τὸ δὲ ταλαίπωρον ζώφιον κατέπεσε καὶ αὐτὸ φαρμακωθὲν. Οὐχὶ δὲ διάφορος ὑπῆρξεν ἡ τύχη καὶ τῆς τρίτης μυίας, ἥτις ἀπέθανε φαγοῦσα κατὰ κόρον ἐξ ἀλεύρου, ἐν ᾧ ὑπῆρχεν ἰσχυροτάτη δόσις στυπτηρίας. Ἐκφρων ὑπὸ τῆς λύπης γενομένη, καὶ μὴ θέλουσα νὰ ἐπιζήσῃ ἢ τετάρτη, ῥίπτεται ἐπὶ τινος μυιοκτόνου χάρτου, τεθειμένου ἐντὸς κοίλου πινακίου, ἵνα αὐτοκτονήσῃ, καὶ ῥοφᾷ ἀπλήστως ἐκ τοῦ χυμοῦ αὐτοῦ, ὃν νομίζει θανατηφόρον. Ἄλλ', ὦ ἐκπληξίς! ἀντὶ νὰ ἀποθάνῃ, αἰσθάνεται ἑαυτὴν νέαν ζῶν καὶ δυνάμεις λαμβάνουσαν. Ὁ μυιοκτόνος χάρτης ἦτο καὶ αὐτὸς νοθευμένος!

λ'.

Αἱ κρίσεις μας ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ὠρυλόγια μας· οὐδὲν τούτων συμφωνεῖ τελείως πρὸς τὰ τῶν ἄλλων, ἕκαστος δ' ἡμῶν προτιμᾷ πάντοτε τὸ ἰδικόν του.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΑΒΔΕΛ ΚΑΔΕΡ

Τὰ ἀκόλουθα δύο ἀνέκδοτα περὶ τοῦ ἄρτι ἀποθανόντος ἐμίρου Ἀβδὲλ Καδὲρ ἀναγινώσκουμεν ἐν γαλλικῇ ἐφημερίδι·

Τὴν ἐσπέραν μιᾶς μάχης, καθ' ἣν οἱ Ἄραβες εἶχον ἐξολοθρεῦσαι μικρὸν γαλλικὸν σῶμα πεζικοῦ, ὁ ἐμίρης κεκμηκῶς εὕρισκετο εἰς τὴν σκηνὴν του στηθεῖσαν ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ μέρους, ὅπου εἶχε συγκροτηθῆ ἡ μάχη.

Ἀνεπαύετο ἀπὸ μιᾶς ὥρας βεβουθισμένος εἰς μελέτην καὶ προσευχὴν, ὅτε εἰς τῶν γενιτσάρων του, κρατῶν αἰμοσταγῆς ἔτι εἰς τὴν δεξιὰν τὸ γιγταγάνιον, ἐνεφανίσθη πρὸ αὐτοῦ, καὶ τὸν ἠρώτησε διὰ φωνῆς θραγγώδους·

— Ἐμίρη! Πόσα πληρώνεις διὰ κάθε κεφαλὴ γαλλικὴν; ἔχω ἐδῶ κοντὰ μίαν καλὴν συλλογὴν, ποῦ ὅτι τὰ ἐσύναζα.

Ὁ Ἀβδὲλ Καδὲρ ἤγειρε βραδέως τὸ βλέμμα μέχρι τοῦ φανατικοῦ ἐκείνου δημίου, καὶ ἀπεκρίνατο μετ' ὄλης του τῆς σοβαρότητος·

— Διὰ κάθε κεφαλὴ γαλλικὴν πληρώνω πενήντα μπαστουνιές, φίλε μου· καὶ διὰ νὰ μὴ περιμένης πολὺ, στάσου νὰ σοῦ ταῖς προπληρώσω.

Ἀκόμη φεύγει ὁ γενιτσάρος.

Ὁ Ἀβδὲλ Καδὲρ ἦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις νοῦς πρακτικώτατος. Ἰδοὺ δ' ἐκ πολλῶν ἄλλων ἐν παράδειγμα τούτου. Περὶ τὸ τέλος τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου ὁ ἐνδοξος αἰχμάλωτος εἶχε μετενεχθῆ εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἀμβουάζ, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Λείγερως· μιᾶ τῶν ἡμερῶν προσῆλθεν αὐτῷ εἰς τῶν θεραπόντων τοῦ μεγάρου μὲ μυστηριώδες ὕφος, ὅστις εἶπεν αὐτῷ περὶ αὐτοῦ ταῦτα: «Ἐμίρη, δύναμαι, χωρὶς κίνδυνον, νὰ σὲ κάμω νὰ δραπέτευσης ἀπ' ἐδῶ, ἀπὸ τὸν ποταμὸν. . . .» Ὁ αἰχμάλωτος ἐθεώρησεν ἀτενῶς τὸν θεράποντα. Τούτου δ' ἐτοιμαζομένου ν' ἀνελιξῆ τὸ σχέδιον τῆς ἀποδράσεως, ὁ Ἀβδὲλ Καδὲρ ἀπεκρίνατο: «Ὁ Λείγερ θὰ μὲ ὑπάγῃ εἰς τὴν θάλασσαν· ἡ θάλασσα θὰ μὲ φέρῃ ὀπίσω εἰς τὴν Ἀφρικὴν· ἡ Ἀφρικὴ θὰ μὲ ἀναγκάσῃ νὰ ἐπαναρχίσω τὸν κατὰ τῆς Γαλλίας πόλεμον· ὁ κατὰ τῆς Γαλλίας πόλεμος θὰ καταλήξῃ εἰς ἦτταν· ἡ ἦττα θὰ μὲ καταστήσῃ καὶ πάλιν δέσμιον, καὶ θὰ μὲ ἐπαναφέρῃ ἐδῶ. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι προτιμότερον νὰ μένω ὕπως εἶμαι».

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δύο πρῶην ὑπηρετῆται καφενείου θέλοντες νὰ κερδίσωσι χρήματα, ἠγόρασαν μεγάλην φιάλην βραχῆς δόντες ὅλην αὐτῶν τὴν περιουσίαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πωλήσωσι τὸ ποτὸν ἐν τῇ κληγύρει τῆς Πεντέλης. Ὁ εἰς λοιπὸν μὲ τὴν

χιλιάρικη ἐν τῇ μασχάλῃ, ὁ δὲ δευτέρος μὲ ζευγος ποτηρίων ἐν μανδυλίᾳ ἐξεκίνησαν πεζῇ πρὸς τὸ κέρδος.

Κατὰ τὴν Ριζάρειον σχολὴν ὁ κρατῶν τὴν φιάλην κουρασθεὶς λέγει πρὸς τὸν ἄλλον· «Ἄσε με, βρὲ Γεζάννη, νὰ πιῶ ἕνα ποτηράκι μαστίχα· ἔσκασα ἀπὸ τῆ δίψα».

— Μπὰ, λέγει ὁ ἕτερος, τότε τρώμε τὸ κεφάλαιο.

— Σ' τὸ πλερόνω· ἔχω ἀκόμα μὲ δεκάρα.

— Τότε πιέ· καὶ ὁ Γεζάννης δίδει τὸ ποτήριον καὶ λαμβάνει τὰ δέκα λεπτὰ λίαν εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ πρῶτον κέρδος. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἔρχεται ἡ σειρὰ καὶ εἰς αὐτὸν νὰ φέρῃ τὴν φιάλην, ἥς τὸ βάρος δὲν ἐβράδυνε νὰ φέρῃ μετ' ὀλίγα βήματα τὴν αὐτὴν κόπωσιν ἣν καὶ εἰς τὸν πρῶτον.

— Γε' ἄκουσε, Κώστα, δός μου ἕνα ποτηράκι νὰ πιῶ. Ἔσκασα.

— Ἀμ' δέ! Ὅθ ρᾶμε τὸ κεφάλαιο.

— Στὸ πλερόνω· νὰ μιὰ δεκάρα· καὶ δίδει εἰς αὐτὸν τὰ δέκα λεπτὰ, ἅτινα τῷ εἶχε δώσει πρότερον ὁ Γεζάννης καὶ πίνει τὸ ποτήριον.

Οὕτω ἐξηκολούθησαν πληρόνοντες ὁ εἰς τὸν ἕτερον διὰ τοῦ αὐτοῦ νομίσματος μέχρις οὗ ἐφθασαν εἰς Πεντέλην μὲ τὴν φιάλην κενήν, καὶ ἐνησχολήθησαν ἴσως νὰ μαιρᾶσωσι τὸ κέρδος τῆς ἐπιχειρήσεως.

Κυρία τις, τῆς ὁποίας τὰς περὶ ὠραϊότητος ἀξιώσεις δὲν ἐδικαιολόγουν καθόλου αἱ ρυτίδες τοῦ προσώπου, ἔλεγε πρὸς τὸν πνευματικὸν τῆς:

— Εἶνε ἀμαρτία, δέσποτά μου, νὰ χαίρωμαι ὅταν μοῦ λέγουν πὼς εἶμαι ὠραία;

— Βέβαια, παιδί μου, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς· γιὰτι κανεὶς δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς ἄλλους νὰ λέγουν ψεύματα.

Ἰσπανικὸν ἐπιτίμηιον: Ἐνταῦθα κεῖται ἡ ἀτυχὴς Ματθίλδη, ἀποθανούσα ἐνεκα σταθερότητος· πλησίασε, διαβάτα· ἡ ἀσθένεια αὐτῆ δὲν εἶνε μεταδοτικὴ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ποτὲ κύριος ἀμελής δὲν ἔχει ὑπηρετὴν ἐπιμελῆ.

Δὲν εἶνε ἄξιος νὰ ἀγαπᾶται ὑπὸ τῶν φίλων του ὁ ἀποφεύγων πάντα κίνδυνον τοῦ νὰ ἀπαρέσῃ εἰς αὐτοῦς.

Ὁ νυμφευόμενος γυναικα μόνον διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς ὁμοιάζει ἐκεῖνον, ὅστις ἀγοράζει ἀ-

γρὸν μόνον διὰ τὰ ἐν αὐτῷ φερόμενα ῥόδα. Καὶ πάλιν ὁ τελευταῖος οὗτος θὰ εἶνε λογικώτερος· διότι τὰ ῥόδα τοῦλάχιστον ἀναφύονται τακτικῶς κατ' ἔτος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Φυλακαὶ ἐν Ἑλβετία. Ἐν ταῖς «Ἐντυπώσεσι» τῶν περιηγήσεων αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος Δυμάς μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἀναφέρει τινὰ καὶ περὶ τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ φυλακῶν. Ἐν Ἑλβετίᾳ δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε εἰρκταὶ οὔτε κότεργα, ἀλλ' ἀπλῶς οἰκοὶ μετανοούντων. Ἐνα τούτων ἐπισκεφθεὶς ὁ Δυμάς λέγει ὅτι τόσον ὀλίγον ὁμοιάζει πρὸς τὰς φυλακὰς τῆς Γαλλίας, ὥστε ἐνόμισεν ἀπλούστατα ὅτι εὕρισκεται ἐντὸς πρωτοκομείου.

Οἱ φυλακισμένοι εὕρισκοντο, λέγει, κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην περιδιαβαζόντες ἐντὸς αὐλῆς πρωορισμένης δι' αὐτοῦς. Εἶδε δὲ τούτους ἐκ θυριδὸς συνομιλοῦντας καθ' ὀμίλους. Τινὲς αὐτῶν ἔφερον ἐνδύματα μετὰ γραμμῶν πρασίνων καὶ λευκῶν καὶ εἰδὸς τι σιδηροῦ δακτυλίου περὶ τὸν τράχηλον· οὗτοι ἦσαν οἱ βαρῦπονοι· ἐξ ἐτέρων δὲ ἀπέναντι κειμένης θυριδὸς εἶδε γυναῖκας περιδιαβαζούσας ἐντὸς κήπου ἀποτελοῦντος μέρος τῶν γυναικείων φυλακῶν. Ἐπεσκεψάτο εἶτα μικρὰ μεμονωμένα δωμάτια, ἐν οἷς κοιμῶνται οἱ φυλακισμένοι· ἦσαν ταῦτα ὠραία κελλία καὶ μόνον ἐκ τῶν κιγκλιδίων αὐτῶν διέκαινε τις ὅτι ἦσαν φυλακαί. Ἐκαστὸν τούτων ἦτο κεκοσμημένον δι' ἐπίπλων ἀναγκαίων πρὸς χρῆσιν ἐνὸς ἀτόμου, τινὰ δὲ εἶχον καὶ μικρὰν βιβλιοθήκην, διότι εἶνε ἐπιτετραμμένον τοῖς φυλακισμένοις ν' ἀφιερῶσιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τὰς ὥρας τῆς ἀνεσεως αὐτῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν περιγραφὴν τῶν φυλακῶν· ἀμέσως δὲ κατωτέρω προστίθησιν ὁ Γάλλος συγγραφεὺς: «Ὁ σκοπὸς τῶν οἰκῶν τούτων τῆς μετανοίας δὲν εἶνε μόνον ν' ἀποχωρίζωσι τῆς κοινωνίας τὰ άτομα, ἀπερ' θὰ ἠδύναντο νὰ βλάψωσιν αὐτὴν, ἀλλὰ προσέτι νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἠθικὴν βελτίωσιν τῶν ἀποχωριζομένων. Ἐν Γαλλίᾳ οἱ καταδικασθέντες ἐξέρχονται τῶν φυλακῶν καὶ τῶν κατέργων μᾶλλον διεφθαρμένοι παρ' ὅσον ἦσαν εἰσελθόντες εἰς αὐτὰ· τὸναντίον οἱ καταδικασθέντες Ἑλβετοὶ ἐξέρχονται τούτων κρείσσεινες.

Ἰδοὺ δὲ ἐπὶ ποίας λογικῆς βάσεως ἡ κυβέρνησις ἐγκαθίδρυσεν τὴν βελτίωσιν ταύτην.

Τὰ πλεῖστα τῶν ἀδικημάτων ἔχουσιν ἀφορμὴν τὴν ἐσχάτην πενίαν· ἡ κατάστασις αὐτῆ παρὰ τοῖς πλείστοις προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι μὴ γινώσκοντες οὐδὲν ἐπάγγελμα, δὲν δύνανται τῇ βοηθείᾳ τῆς ἐργασίας αὐτῶν νὰ δημιουργήσωσιν ἑαυτοῖς ὑπάρξιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς

κοινωνίας. Τὸ ἀποχωρίζειν λοιπὸν αὐτοὺς ἐκ τῆς κοινωνίας, τηρεῖν αὐτοὺς φυλακισμένους ἐπὶ χρόνον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μακρόν, καὶ ἀπολύειν καὶ πάλιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοινωνίας δὲν εἶνε μέσον ὅπως βελτιωθῶσιν· ἀπλῶς μόνον στεροῦνται τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν καὶ οὐδὲν πλέον ῥιπτόμενοι δ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει, ἣτις προὔκλεσε τὴν πρώτην αὐτῶν πτώσιν, ἀναποφεύκτως θέλουσι καὶ πάλιν ἐξολισθήσει· τὸ μόνον λοιπὸν μέσον ὅπως ἀπαλλαγῶσι ταύτης εἶνε νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ζῶσιν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, δηλ. νὰ ἐφοδιασθῶσι δι' ἐπαγγέλματος καὶ χρήματος. Συνεπῶς λοιπὸν πρὸς ταῦτα οἱ οἴκοι τῶν μετανοούντων ἔχουσιν ὡς πρῶτον μὲν ὅρον ὅτι πᾶς κατὰδικος, ὅστις δὲν γνωρίζει ἐπαγγέλματι, πρέπει νὰ ἐμαθῆ ἐν τοιοῦτον κατ' ἐκλογὴν αὐτοῦ, καὶ ὡς δεύτερον, ὅτι τὰ δύο τρίτα τοῦ χρήματος ὅπερ ἤθελεν ἀποφέρει τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο κατὰ τὸν χρόνον τῆς φυλακίσεως τοῦ ἐνόχου ἔσονται ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἄρθρον δέ τι προστεθὲν κατόπιν συμπληροῖ τὸ φιλόνηρον τοῦτο μέτρον, διατάσσον ὅπως οἱ φυλακισμένοι διαβιβάζωσι τὸ τρίτον τοῦ χρήματος τούτου εἰς τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα, εἰς τὴν γυναῖκα ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν.

»Οὕτως ἡ ἄλυσος τῆς φύσεως, ἡ βιαίως διὰ τὸν κατὰδικον συντριβεῖσα δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, συνάπτεται καὶ πάλιν διὰ νέων σχέσεων. Τὸ χρῆμα ὅπερ αὐτὸς ἀποστέλλει εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ παρασκευάζει αὐτῷ ἐν τῷ μέσῳ ταύτης εὐχάριστον ἐπάνοδον. Ὁ οἰκογενειακὸς βίος, οὗ τινος ἡ καρδιά αὐτοῦ τοσαύτην ἔχει ἀνάγκην, ἀφ' οὐ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ὑπῆρξεν ἐστερημένος τούτου, ἀνοίγεται αὐτῷ· διότι ἀντὶ νὰ ἐπιστρέψῃ ἐν αὐτῷ ἐξουθενωμένον, πτωχὸν καὶ γυμνὸν τὸ ἀπὸν τῆς οἰκογενείας μέλος, ἐπανέρχεται τούναντίον κεκαθαρμένον ἐκ τοῦ παρελθόντος ἀμαρτήματος διὰ τῆς τιμωρίας αὐτῆς καὶ ἐξησφαλισμένον εἰς τὴν μέλλουσαν ἀρετὴν αὐτοῦ διὰ τοῦ χρήματος ὅπερ κατέχει, καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος ὅπερ ἐξέμαθεν».

Οἱ Γερμανοὶ χειρουργοὶ δὲν στεροῦνται τόλμης. Εἰς ἐξ αὐτῶν, Heflerich καλούμενος, ἐκ Μονάχου, ἀφαιρέσας ὀγκώδες οἰδήμα ἀπὸ τοῦ πάσχοντος βραχιονίου τινος, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἐκ τῆς ἐγχειρίσεως πραξενηθεῖσαν ὀπήν, διὰ μυϊκοῦ ὄγκου ἀποσπασθέντος ἐκ μηροῦ κυνός. Μετὰ τρεῖς μῆνας, ὁ πάσχων ἀνεκτέησαστο τὴν χρῆσιν τοῦ βραχιονίου αὐτοῦ τέλειον θεραπευθέντος.

Φωτογραφία τοῦ λόγου.—Γνωστὸν εἶνε ὅτι

οἱ κωφάλαλοι διδάσκονται νὰ ὁμιλῶσι καὶ νὰ γράφωσι διὰ τῆς κινήσεως τῶν χειλέων. Κατὰ τινὰ ἀγγλικὴν ἐφημερίδα εἰς τὸν Wanerke ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ φωτογραφῆσῃ τὴν φυσιογνωμίαν ἀνθρώπου ἐν ᾧ αἱ κινήσεις αὐταὶ τῶν χειλέων ἦσαν λίαν χαρακτηριστικαί, ὅπως ἀποτυπώσῃ οὕτως τὴν εἰς ἕκαστον ἦχον ἀνταποκρινομένην κίνησιν τῶν χειλέων. Ἐπὶ τῶν φωτογραφημάτων τούτων, παρουσιασθέντων τῇ φωτογραφικῇ ἐταιρίᾳ, ἐντελῶς ἀπειροὶ τῆς διδασκτικῆς τῶν κωφάλαλων μεθόδου ἀνθρώποι ἠδυνήθησαν νὰ διακρίνωσι τοὺς διαφόρους τόνους, ὡς εἶπεῖν, τῆς φωνῆς.

Ἐν τινι τῶν δραματίων τοῦ Ὁφεμβάχ παρίσταται ὁ βρασιλιανὸς Πόμπα Ματαδόρος διασκορπίζων δουκάτα μὲν διὰ τοῦ μεδίμου, ἀδάμαντας δὲ διὰ τῆς πλάστιγγος. Ὑπάρχει ὅμως οὐχὶ ἐπὶ σκηνῆς καὶ κατὰ φαντασίαν, ἀλλὰ πράγματι βρασιλιανὸς τις Don Ricardo da Jonza, πλουσιώτερος παντὸς Εὐρωπαίου καὶ Ἀμερικανοῦ, καὶ αὐτῶν τῶν Ροτσιλδ, ἔχων ἐκ μεταλλείων χρυσοῦ καὶ ἀδάμαντων ἐτησίαν πρόσοδον 300,000,000 ! Ἐνα μῆνα τοῦ ἔτους διατρίβει ἐν Παρισίοις, ὅπου ἔχει 29 οἰκίας, καὶ ποιεῖται ἐλεημοσύνας βασιλοπρεπεῖς.—Ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχει Γάλλος κόμης, οὗτινος ἡ σύμβιος μέλλει νὰ κληρονομήσῃ χίλια ἐκατομμύρια. Πρὸ ἐκατὸν ἐτῶν Ἀμερικανὸς ἐπόλησε τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ καίτοι νῦν ἡ πόλις Σικάγο, ἐπὶ τῷ ὄρει νὰ τὸ ἀπολάβῃ μετὰ 99 ἔτη. Ἡ πούτου ἐσχάτη κληρονομία ἐνυμφεῖθη τὸν Γάλλον κόμητα, εἰς ὃν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Ἰουλίου θὰ ἀνήκῃ ὅλη ἡ πόλις, ἐὰν μὴ ἐξαγοράσῃ ἑαυτήν. Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔχει τὰς δυσχερείας του, διότι θὰ διαμαρτυρηθῶσιν αἱ νῦν γαιοκτῆμονες καὶ οἰκοδεσπότης.

Ἐξ ἄρθρου δημοσιευθέντος ἄρτι ἐν τῇ «Ἐπιστημονικῇ Ἐπιθεωρήσει» περὶ τῶν λαῶν τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἀφρικῆς ἀποσπώμεν τὰ ἐξῆς περίεργα περὶ τοῦ στρατοῦ τῆς Δαχομεῦ. «Τὸ ἐκλεκτότατον σῶμα τοῦ στρατοῦ ἐν Δαχομεῦ εἶνε ἡ λεγὼν τῶν Ἀμαζόνων· τὸ σῶμα τοῦτο συγκροτεῖται ἐκ νεανίδων ἐλεγχομένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως, οὗ τινος ἀποτελοῦσι τὴν σωματοφυλακίαν. Τὴν ἀπώλειαν τῆς παρθενίας ἐκτίνουσι διὰ τῆς ἰδίης ζωῆς. Αἱ γυναῖκες αὐταὶ θεωροῦνται ὡς ἀνδρείωτεραι καὶ σκληρότεραι τῶν ἀνδρῶν πολεμιστῶν βέβαιον δ' εἶνε ὅτι εἰς δύο συμπλοκάς πρὸς ἄλλην τινὰ φυλὴν τῆς Ἀφρικῆς ἡ ἀφασίσις αὐτῶν ἔσωσε δις τὴν ζωὴν τοῦ κυριάρχου αὐτῶν».